

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדול שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ג גליון תר"א

במודבר

כ"ט אייר תשס"ט

היו נכונים לשלושת ימים

מקובל לנו שלכל מועד ויום טוב נדרשת הכנה דרבה, וכפי גודל ההכנה כך יורדת ההשפעות וההארות של המועד, והגדיל עשות מרן הגה"ק בעל קדושת יו"ט זי"ע אשר מרגלא בפומייהו "דההכנה למצוה עוד גדלה במעלתה מהמצוה בעצמותה".

אכן אם לכל מועד מתבקשת הכנה דרבה, הרי להג מתן תורתנו הג' השבועות נדרשת הכנה מאומצת פי כמה, ואם איכות כל מעשה טוב נמדדת כפי גודל הכנותיו להמצוה, קל וחומר שקבלת התורה בחג השבועות תלויה בהתאם למידת הכנותינו למאורע נשגב זה.

קביעה זו נובעת מעצם מהות מועד חג השבועות, שהוא המועד שבו קיבל עם בני ישראל את התורה, והוא המועד שבו חוזר העם מדי שנה בשנה לקבל את התורה ולפיכך נובעת ממנו המסקנא שלקראת מועד זה נדרשת הכנה רבתי בע"ם.

ואכן בנוגע להג מתן תורתנו מוצאים אנו ציווי מפורש מן התורה להערך לקראתה דבר אשר לא מצאנו בשום מצוה חובה מן התורה, והלא כה דברי חכמינו כאש אשר כל מצות ספירת העומר, כל מהותה הרי היא הכנה מתמשכת של ארבעים ותשעה יום לקראת יום הגדול והנורא זמן מתן תורתנו, הרי לנו שלחג השבועות הועידה התורה מצוה מדאורייתא של הכנה דרבה.

ובכן כאשר עומדים כבר אנו בקצה הה"ר הר סיני, הרי מוטל עלינו להכין את עצמינו בהכנה דרבה, ובוודאי כפי הכנותנו כך קבלתנו, אשר כל אחד ואחד מקבל את התורה לפום דרגא דילי, וכפי אשר מאריך בענין זה כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א (שערי תורה עמ' נ"ד) ש"זה היה ענין ההגבלה בעת מעמד הנבחר שמושה מוחיצה לעצמו ואחרן מוחיצה לעצמו והכהנים מוחיצה לעצמם וכן יתר העם, כי אינו דומה בחינתו של זה בקבלת התורה לזה, ואם כן כל אחד ואחד קיבל התורה לפי בחינתו וערכו ולכן היה לכל אחד מקום ומחיצה לעצמו", עיי"ש.

ובכן צריכין אנו להודרו בימי הספירה ובשלושת ימי ההגבלה הממושמש ובא, למלאות אותם בתורה ובעבודת ה' ובוודאי יהיה זה הכנה דרבה להיות זוכים להיקרא מפי הגבורה באותו יום הגדול "והייתם לי סגולה מכל העמים", ונזכה לקבל כל ההשפעות טובות שנשפעו לישראל במעמד הנבחר, עדי נזכה במהרה לביאת גוא"צ ומלכינו מרן שליט"א בראשינו כב"א.

תוכן הענינים

- לקח טוב.....עמוד ג'
- שבת בשבתו.....עמוד ה'
- דבש תמרים.....עמוד ז'
- בשפתי צדיקים.....עמוד ט'
- פרפראות להכמה.... עמוד י"א
- ודרשת וחקרת..... עמוד י"ג
- פניני התורה.....עמוד ט"ו
- חוקים להורות.....עמוד י"ט
- הילולא דצדיקיא..... עמוד כ'
- משולחן מלכים.....עמוד ל"א
- דברות קודש.....עמוד מ"ד

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והערות וכדו'

אפשר לפנות

להד"ר יושע פאליק שווארץ הי"ו

011-972-527617061

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים,
ע"ד מוסר והסידות נאמרים

בעניו כירך המשכן תימנה ונמשך מימין ה' עושה חיל אסיפה גדולה וקיבוץ גלויות במהרה בימינו, גם שימשך מימין ברכות נשגבות לישראל.

זיהו אלה בני לוי בשמותם גרשון וקהת ומררי, מלחמת היצר באדם הוא באופנים שונים, "גרשון" יש מי שעולה בידו לגרש ממנו את יצרו לאחר שכבר בא אליו, אמנם הדרגה הנעלית היא "קהת" שמקרה את שינוי שלא יוכל להתקרב אליו כלל וכלל, ואילו הפחות שבהם הוא זה שאם כי כבר נתן מקום ליצר שיוכל לפתותו, אך מתוך שמתמרמר על כך "ומררי" זוכה הוא להיחלץ מרשתו, ואינו נכשל חלילה במעשה. (שם משמואל)

ונשיא בית אב לגרשוני, זה ששפל בעיניו והושב בעצמו כאילו גרש ונתרחק מהקדושה, "לגרשוני" עתיד הוא להתעלות לגדולה "ונשיא בית אב" ולהיות נחשב בן לאל כבן נעלה לה'. (באר משה)

ויקה משה את כסף הפדיום, כסף" כאשר יכספו בני ישראל להתקרב אליו ית' וכסף הוא מלשון כיסופים, היינו שיכסוף ונפשו תערוג עליו להתקרב אל השי"ת. "הפדיום" יקרכו בכך את גאולתם ופדיון נפשם. (אור לשמים)

ולא יבואו לראות כבלע את הקודש, חובה על האדם להישמר מהליכה אחר מראה עיניו בתאוות העולם הזה כי עין רואה והלב חומד וכו' "ולא יבואו לראות" שהרי בכך יבולע לו וינתק מן הקדושה "כבלע את הקודש". (דמשק אליעזר)

ולא יבואו לראות כבלע את הקודש, מוכמחים הם ישראל לזכות לראות בגלוי השראת שכנינו ית' ולא בהסתר ובכיסוי, "ולא יבואו לראות" את שכנינו ית' "כבלע את הקודש" בהסתר וכמו דבר בלוע שהוא בהסתר, אלא עין בעין יראו כבוד מלכותו ית'.

אלא יתלה גדולתו בזכות אבותיו, "ראש לבית אבותיו הוא". (תפארת בנים)

לדן אחיעזר בן עמישדי, אדם צריך לבקר את מעשיו ולראות תמיד אם מעשיו ראויים או לאו וצריך לבדוק את עצמו וכל כמה שעשה צריך לדון את עצמו שעדיין לא התחיל ולא עשה כלום, והדן את עצמו בכל עת "לדן" זוכה להיות "אחי-עזר" עזר לאחיו בני ישראל.

פגעיאל בן עכר, בדרך הלצה, שיוכל להיות פגעיאל, פירוש לבקש מאל כי פגיעה לשון תפילה כמו (ירמיה י' ט"ז) אל תפגע בי, ואף על פי כן יכול להיות בן עכרן עוכר ישראל חי'. (שארית ישראל)

ובנמוע המשכן וירידו אותו הלויים ובהנות המשכן יקימו אותו הלויים, האדם הוא מכוון כנגד המשכן כי הרי האדם הוא בית מקדש קטן, -ואוהל שכן באדם- "ובנמוע המשכן" וכאשר האדם סבור שהוא מנושא ברום המעלה, אזי "וירידו אותו הלויים" עליהם לעוררו על חובת הענווה והשפלות, אמנם "ובהנות המשכן" זה שהוא שפל בדעתו כדוגמת הארץ עליה הוא חונה, אזי "יקימו אותו הלויים" שומה על הלויים לרומם רוחו ודעתו.

משפחת בני קהת יחנו על ירך המשכן תימנה, הרה"ק מלובלין זללה"ה, פירוש ועמדו רגליו ביום הוא, כי מארי דרגליו העוסקים ברצון הבורא כרגליהם, ומתאספין יחדיו לכבוד שמים, הם מקימין השכינה הקדושה ומקריבין הגאולה, ולפי זה יבואר משפחות לשון אסופה, פירוש אותם שנקבצים יחד באהבה רצון הבורא, הם בני קהת, רצה לומר בונין קיבוץ גלויות, מלשון (בראשית מטו יא) ולו יקדת עמים, ומקום הקיבוץ צריך להיות אצל הצדיק האמיתי, שהוא שפל בדעתו וכאן נחשב בעיני עצמו, וזהו יחנו על ירך המשכן, שיתאספו אצל צדיק כזה, שהוא

וידבר ה' אל משה במדבר סיני באוהל מועד, ונראה דהנה מבואר בס' אור המאיר על הפסוק הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך אחר ובנית ביתך, דהנה יש כמה בני אדם שרוצים להתפלל בכוננה אבל אי אפשר להם מחמת שכל היום הם מרודים בעסקיהם בלי שום יראת שמים, ואיך יוכלו לעמוד ולהתפלל בלי מחשבה זרה, רק אם בחוץ גם כן הולכים ביראת שמים, אז יוכלין לעמוד בלי מחשבה זרה, וזה הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך, אז אחר ובנית ביתך, דהדיבור נקראת בית, כי האותיות נקראו אבנים, וכשמצטרפן נעשו בית, עיין שם, ולכן כתבה התורה גם כן במדבר סיני מקודם, ואחר כך תוכל לבוא אל אוהל מועד לאמר לדבר דיבורים קדושים. (אך פריית בואה)

וידבר ה' אל משה במדבר סיני, הכלל הוא שכבי שיוכל האדם לקבל התורה, צריך הוא להכין מצדו הכלי, שיחה הכלי מוכן לקבל התורה הק', והכלי הזה נעשה ע"י שהאדם מוכן עצמו ומתקן מידותיו מכל מין לכלוך, וזה ענינו של ימו הפפירה, שניתנו בכדי לוכך עצמו להיות כלי צח לקבלת התורה בשבועות, מיהו האדם שלא תיקן מידותיו, העצה עבורו הוא שיחיו לבו נשבר בקרבו שאין לו שום כלי, ומחמת שבירת לבו, זה גופא גורם לו שיחה כלי מוכן לקבל, וזהו הרמז בפ' במדבר סיני, מדבר הוא ארץ לא זרועה, שאם האדם יודע בעצמו שהוא בחינת מדבר, לא הרש ולא זרע, ולא עשה שום אתערותא דלתתא, לעורר על ידי זה התעוררות מלעילא, אז ע"י שפלות רוח וענוה שיש לו שהוא בחינת סיני, שהנמוך עצמו מכל הדרים, ע"י זה בא לידבר ה' אל משה נעשה כלי מוכן לקבלת התורה.

ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש לבית אבותיו הוא, "למטה" זה ששפל בעיניו, "ראש" הוא זה שראוי להיות ראש לישראל, וגם אז אל ירום לבו,

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

ע"י ג' סעודות נשפעים בני חיי ומוזני

הולוים למטה אבותם לא התפקדו בתוכם, י"ל דבשבת נשפע לישראל בני חיי ומוזני, והן שלש סעודות דשבת, סעודת ליל ממנה נשפע עושר שהיא בחי' צפון, מסעודת שחרית נשפע חיים, ומסעודה ג' נשפע בנים, והענין שבחי' שבת הוא ש' בת שג' אבות הרמוזים בג' קוין דשי"ן הם משפיעין לכנס"י שנקר' בת ומהם נשפע לכנס"י בני חיי ומוזני, חיי מבחי' אברהם שהוא משורש החכמה תחיה בעליה, מוזני מבחי' יצחק צפון, בני מבחינת יעקב והנה הצדיק הממשיך השפעות אל כנס"י ומשפיע לה הארה מבחי' ג' אבהן, וזהו ע"י התורה והעבודה וגמ"ח כמ"ש על ג' דברים העולם עומד עולם הוא כנס"י שנק' עולם וג' דברים אלו הן ג' אבהן תורה בחי' יעקב עבודה בחינת יצחק ג"ח בחי' אברהם כאשר למשכילים יובן שדבר וע"כ הת"ח נקרא שבת שהוא פועל גם בימי החול היחוד של שבת ש' ב"ת וכבר ביארנו שמהה היא בחי' כנס"י וז"ש והולוים למטה אבותם הן האבות שממשיכים הארה מבחי' ג' אבהן לכנס"י ועי"ז ממשכים בני חיי וממוזני לכנס"י כמש"ל שגמ' אבהן נמשך בני חיי ומוזני, ועי"ז אמר לא התפקדו בתוכם ר"ת תורה כ'הונה מ'לכות כנ"ל שע"י זה ימשכו להם בני חיי ומוזני שנמשך מג' כתרם אלו תורה כהונה ומלכות כמש"ל. (אמת ליעקב)

אביהם, ע"כ, א"כ נשמע מכח מצות שבת דישראל בבחינת בנים למקום וז"ש זכור את יום השבת כהלכתו כי מצות שבת עדות נאמנה שבשמים ונשמור את השבת כהלכתו כי מצות שבת עדות נאמנה וברורה דאנו נחשבים בנים למקום להיות מותר להשתמש בשרביטו, ולא נאמר מה זה השייכות אם אין להקב"ה רק עם אחד בארץ הלא אז מוכרח לחבב ולקרב אותנו ע"ז דרשו חז"ל זכרוהו על היין, בעת שאנו רוצים לקיים זכור וכו' לקדשו או נזכר על היין, כי יש להקב"ה שבעים אמות כמספר יין נזכר במדרש ובכ"ז בחר ה' בנו מכל האומות, והנה הכ' אומר איש על דגלו באותות וכו' כל איש ואיש יחנו על דגלו, ויחזיקו במצות שבת הנקרא את כדכ' לעשות את השבת וכו' כי אות הוא, ויזוהו בני' באיסור תחומין בשבת כמ"ש רש"י ד"ה מנגד וכ"ש שלא יחללו אות שבת בשאר מלאכות, אבל איזה דבר יעורר אותם לשמור את השבת ועי"ז מביא המדרש הפ' הביאנו אל בין היין הם שבעים אמות כמספר יין כנ"ל, וזהו אפשר הטעם שתקנו לומר בבית הכ"ג בליל ש"ק ב"פ ויכולו בשמ"ע ואחר שמונה עשרה, כי פ' ויכולו ל"ה תיבות וב"פ ל"ה שבעים והיא לעורר על שמירת שבת. (ויסר ושמיר)

קריאת הפרשה בשבוע שלפני חג השבועות

בשבת קודש קודם שבועות אמר כבר דברנו מזה מה ענין פרשה זו ממספר ב"י שאנו קורין תמיד פרשה זו קודם שבועות, ואמר כי המספר היה צריך להיות דוקא כך, ובלעדי זאת א"א להיות קבלת התורה והמנין הזה כולל כל המספרים כי בו מאות ואלפים, והמספר של שש מאות אלף הוא, כי מספר הששה הוא בכל דבר והוא כולל הכל מעלה ומטה וד' רוחות, וישראל הם קיומו של עולם כמאמרם ז"ל ע"פ כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם, כשם שאי אפשר לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלא ישראל, ובהמספר הזה כמה מספרים עשיריות, ומאות, ואלפים, ומאות אלפים, כמבואר בפסוק ויהי כל פקודי בני ישראל כו', ותמוה שלא נמצא במספר זה מספר אחדים, ומסתמא לא היו צריכים אל לזה, והאריך בזה ע"פ המדרש אחד היה אברהם וכו', סדר השתלשלות מאחד לשלשה אבות, ואחר כך לשנים עשר שבטים ואחר כך לשבעים נפש ואחר כך לשים רבוא ישראל, ובפרט שמה רבינו ביניהם כמאמר חז"ל אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא, ומיהוא יוכבד, וכיון שהיו ראויין לקבלת התורה הוכרח להשתלם מספרם למספר המבואר בכתוב, והפטרה זו הפרשה והיה מספר ב"י כחול הים אשר לא ימד, דקדק בזה ואמר כי מספר ב"י לעולם צ"ל במספר הזה ששים רבוא ויפרו וירבו אשר לא ימד ולא יספר, היינו כי המספר צ"ל ששים רבוא וכפל המספר כמה פעמים ששים רבוא הוא בלא מספר, כי באותו פעם היה צ"ל קבה"ת בכל ענינינו ואופניו ובהתגלות קולות וברקים, ומאז ועד עתה יש בכל שנה קבה"ת אבל לא בהתגלות פרטי כאז בשעת מ"ת, וסיים היוצא לנו מזה, כי בשבת צריך כ"א לראות להכין עצמו לקבה"ת וחזר ואמר, כי השבת הוא גדול מחג השבועות ואין יהיה הכנה לו, רק מהשבת צריך להמשיך הארה להחג ויראה כל אחד להכין עצמו בקדושה ובשמחה לקבלת התורה. (בית אהרן לערב שבועות)

כמה עניני עבודות בשב"ק

כאשר יהנו כן יסעו, יהנו מרומם על ש"ק שהוא יום המנוחה, יסעו הוא ימות החול, שענינם כמו ענין המסעות במדבר, להעלות נה"ק שהיו מפוזרים במדבר, אותו ענין הוא גם בגלות והפזור בין האומות, וכמו"כ ימות החול, שכל עסקי האדם הוא להעלות נה"ק השייכים לשורש נשמתו, וכמה מדות בשבת, יש מי שמשוקע עיניו ולבו לעניני פרנסה, ואחרי שמתניע בחול כסוס, בא שבת נח בו וישן הרבה, כדי שיהיה לו כח בשבוע הבא שוב לעבוד, ויש ת"ח שכל השבוע הוא יגע בלמוד, ובשבת רוצה לנוח, אך יש מי שעובד את ה' כל השבוע ועוסק בתורה וסוכבא ש"ק לבו שבור בקרב, ורוואה ומכיר שכל עבודתו הוא כאין ואפס ממש, וכל מעשיו תוהו, ומתבייש מאוד, ומבקש ומתחנן לפני ה', רבש"ע קרבני אליך בתוך כל ישראל, באותות לבית אברהם, מי שאבותיו היו עובדי ה' באמת, כשהוא מתבונן על מצבו, לא ימצא לו מקום מרוב הבושה, עד כמה נתרקק ממעשי האבות, ואם מגזע קודש מחצבתו עוד יתבעו ממנו עוד יותר. (בית אברהם)

שמירת השבת להכרת הטוב להקב"ה

איש על דגלו באותות, במדרש תנחומא זש"ה הביאנו אל בית היין, נ"ל דחז"ל דרשו בפסחים (ק"ח) עה"פ זכור את יום השבת לקדשו, זכרוהו על היין, ויל"פ דקיי"ל גוי ששבת חייב מיתה וכתבו הטעם דכתיב וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו ויברך אליקים את יום השביעי וכו' כי בו שבת מכל מלאכתו וכו' א"כ היום השביעי כביכול הוא שריטו של מלך והמשתמש בשרביטו של מלך חייב מיתה, א"כ גוי שנשתמש בשרביטו חייב מיתה, משא"כ ישראל הם בנים והשית"ל למו אב הן המשתמשים בשרביטו

תודה וקול זמרה

מרחוק מקום וקירוב לב, נשגור ונביע בואת השווה ברכת מול טוב, וברכות עד אין סוף
אמע"כ ידידנו הנעלה, מופלג בכל מעלה, משלך עצמו מנגד למוסדותינו כאח ודיע
'דיו רב לו במועשי צדקה וחסד עד אין לתאר, מגדולי העסקנים לקדשי מלכות סאטמאר
רמות בשנים, מוכה הרבים בפעוליו הנכונים, בהתמסרות ובתבונים, שמו משבחים בהלל

הלא הוא ידידנו ומכובדינו החשוב והמפואר

מוה"ר מאיר נפתלי פערל הי"ד

מנהל מוסדות יטב לב בארה"א

לרגל השמחה שבביתו, בהולדת נכדתו,

אצל חתנו כבנו האברך החשוב מופלג בתו"ר'ש כליל המעלות והמודות
הר"ר מאיר זאב מענדעלאוויטש נ"ו

יה"ר מלפני אבינו שבשמים, שיוכה לראות נחת מלא חפניים, וימשך להרבות פעלים
להגדיל תורה ולהאדירה, מתוך רב שמחה ואורה, ויעמוד לימינו בעוז ותפארה,
להרמת קרן מוסדותינו המעטירה, עד ביאת גוא"צ במהרה.

החותמים למען שמו באהבה והערכה, אסירי התודה והברכה

משה חיים זוייס, מנכ"ס

יוסף יהושע גרין, יצחק ברוך אילאוויטש, גרשון כץ,
פסח ראטה, יקותיאל יצחק בראך,
יחזקאל ראטער, צבי יודא זוייס

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים

נתקנאו בהם אומות העולם, ואמרו מה ראו אלו להתקרב יותר מכל האומות, סתם הקבי"ה פיהן ואמר להם, הביאו לי ספר יוחסין שלכם כדרך שמביאין בני ואפ"ל הא דהקשו המפי על אמרם ז"ל (שבת פ"ה) שכפה עליהם הר כגיגית, הא אונסא כמאן דלא עבד, וי"ל עפ"מ שמבואר במס' בי"ב (מ"ז ע"ב) תלוהו זוכין וזבינה זביני כי אנב אונסא זווי גמר ומקני, אבל תלוהו ויהיב כיון דליכא זווי לא גמר ומקני, והנה אמרינן במס' כתובות (י"א ע"א) גר קפן מטבילין אותו על דעת בייד אעיג דלאו בר דעה והוי כשלא בפניו, כיון דזכות הוא לו להיות ישראל וזכין לאדם שלא בפניו, ואעיג דנכרי בהפקירא ניהא ליה, הי"מ גדול דמעם טעמא דאיסורא אבל קפן דלא מעם עדיין טעמא דאיסורא זכות הוא לו, עיי"ש בגמ', ולפי"ז עצם קיום מצוות התורה"ק דהוי לנו זכות גמור הוי כמו הזווי דמהני אף כשהוא באונס, ולכן שפיר מהני כפית החר דהוי כאונסא זווי היא קיום המצוות אשר כל הפציה לא ישוו בה, והוה דברי המדי שנתקנאו בהם אומה"ע מה ראו אלו להתקרב והלא כפית עליהם החר כגיגית והוי כאונסא, ועי"ז השיב להם הקבי"ה הביאו לי ספר יוחסין כשם שמביאין בני זרע אברהם יצחק ויעקב שמעשה אבותיהם בידיהם ולא טעמו טעמו דאיסורא וא"כ זכות הוא אצלם קבלת התורה והוי שפיר כאונסא זווי דגמר ומקני, משא"כ באומה"ע לא הוי זכות כי טעמו מעם דאיסורא כני"ל.

(כ"ק מן רבנו הגה"ק שלי"טא)

לסתום פיהם שלא יערערו אומות העולם. (דברי יוא"ל)

☆

במדרש ילקוט איתא בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו בהם אומות העולם, ואמרו מה ראו אלו להתקרב יותר מכל האומות, סתם הקבי"ה פיהן ואמר להם, הביאו לי ספר יוחסין שלכם כדרך שמביאין בני וי"ל בהקדם הא דא"י במדרש (שה"ש ר"ב פ"א מ"ד) עה"פ משכני אחר"ך נרוצה, א"ר מאיר בשעה שעמדו ישראל לפני הר סיני לקבל התורה אמר להם הקבי"ה וכו' איני נותן לכם את התורה אלא הביאו לי ערבים טובים שתשמרוה ואני נתנה לכם וכו' עד שאמרו הרי בנינו ערבים אותנו, אמר הקבי"ה הא ודאי ערבים טובים על ידיהם אתננה לכם, הה"ד (תהילים ה) מפי עוללים ויונקים יסדת עוז ואין עוז אלא תורה, ע"כ, חזינן שהתשכ"ר הן המה כוחם וקיומם של כלל ישראל בכל הדורות, והוה דברי המדי שבשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו בהן אומה"ע וטענו שהם רוצים ג"כ להתקרב ולקבל את התורה, סתם הקבי"ה את פיהם, וא"ל שיביאו את ספר יוחסין שלהם כשם שבני מביאין, היינו שנילה להם הקבי"ה הטעם שרק בני ראוים לקבל התורה"ק כי יש להם כח החינוך לתשכ"ר ע"י האבות לבנים דור אחר דור, והם הערבים הטובים על קיום התורה"ק משא"כ אצל אומה"ע שאין להם כח זה.

☆

איתא במדרש ילקוט (פ"ו במדבר) בשעה שקבלו ישראל את התורה

שאו את ראש כל עדת בני למשפחותם לבית אבותם. במדרש (ילקוט פרשת במדבר) איתא בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו בהם אומות העולם, ואמרו מה ראו אלו להתקרב יותר מכל האומות, סתם הקבי"ה פיהן ואמר להם, הביאו לי ספר יוחסין שלכם כדרך שמביאין בני ונראה לומר כי הנה בניי כאשר קבלו את התורה קבלו גם יחד עם זה הבטחת ארץ ישראל, מה שלא הבטיח הקבי"ה לאף אומה ולשון, אף כשהזר עליהם עם התורה לראות אם רוצים המה לקבלה, אבל באמת הטעם הוא כי ארץ ישראל בגודל מעלתה וקדושתה איננה סובלת עובדי עבודה כלא, ועי"כ בהכרח ה"י שתפול ארץ זו לפני בני ישראל עם קדושים בני ק"ל חי, ולא יירשהו עובדי זרים זרע עשוי וישמעאל, עי"כ לא הבטיח הקבי"ה הארץ לאומות העולם, אמנם לא רצה הקבי"ה לגלות להם מעם זה משום שאו היו האומות קמים לערער במענות שונות, על כן דהאן הקבי"ה לסתום את פיהן שהארץ מובטחת להם עוד מאבותיהם הקדושים ולכך להם משפט הבכורה יותר מכל האומות לזכות בארץ והוה ביאור המדי בשעה שקבלו ישראל התורה ואף גם זאת קבלו הבטחת ארץ ישראל, נתקנאו בהן אומות העולם ואמרו מה ראו להתקרב ולקבל הארץ יותר מכל האומות סתם הקבי"ה את פיהן לדחות ולהשתיקם, הביאו לי ספר יוחסיכם כשם שמביאין בני שהם זרע אברהם יצחק ויעקב ועומדת להם לנחלה מהם, וכנ"ל זו אינה אלא תשובה

כסא דנחמתא

בשם קרוב לאלפיים תלמידי מוסדותינו, נשגר בזה מריחוק מקום כוס תנחומים קדם מעלת כבוד ידידינו הרבני הנגיד הנכבד, מא"ר עיני ישראל במעשי הצדקה והחסד, משליך עצמו מנגד למען נפשות אומללות, כביר המעש ורב הפעולות,

מוה"ר מאיר ווערטהיימער הי"ו

מנכבדי קהילתינו הק' בקרית יואל יע"א

ואתנו עמו אחיו ידידינו הרבני הנגיד הנכבד והנעלה

מוה"ר משה יוסף ווערטהיימער הי"ו

המתאבלים מרה על פטירת אמם החשובה והצנועה ויהללוה בשערים מעשיה מרת שרה רבקה ב"ר חיים שלמה ע"ה

לזכרון בהיכל ה'

ובכו קבענו זכות הלימודים בתלמוד תורה במשך כל החודש הבעל"ש לעילוי ולטובת נשמתה בכדי לעשות ציחא, לנשמתה בגני מרומים

זכות התורה בודאי יזקף לזכותה, ותעמוד לעד צדקתה, תנחומינו הנאמנים ישעשעו נפשיכם ונס יגון ואנחה ששון ושמוחה ישיגוכם, וזכות החוקת תורה יגן עליכם, ותמליץ טוב בעדיכם שמעתה ועד עולם ישמע אך קול ששון באהליכם, אמן כיה"ר.

החותמים במדרש תנחומ"א

הנהלת המוסדות

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

למשפחות לבית אבותם

זצוק"ל, והשני בחר לו כבורר בעל הבית שמבין היטב בעסקי ממונות, כשמעם בכך הגר"א סירב לישב עמו בדיו, ואמר. מצינו בדגלים בכל שבט שלישי הנמנה על הדגל, שכתוב בו ומטה עם וא"ו החיבור, (ומטה גד ומטה בנימין ומטה נפתלי) חוץ משבט זבולון שנאמר בו מטה זבולון בלא וא"ו, כי היות זבולון לחוף ימים ישכון, והיה מתעסק במסחר, אין ביכולתו להשתוות עם שבט יששכר המתייגע בתורה. [בסמ"ע (ח"מ סי' ג' ס"ה) מביא בשם תשו' מהר"א (סי' קמ"ז) שפסקי בעלי בתים ולומדי תורה הם שני הפכים עיי"ש].

ויקח משה את כסף הפדיום

הרה"ק רבי יצחק מנעשכ"ז זי"ע אמר פעם שהעולם טועים במה שיאמרו שמה שאומרים שסעודת פדיון הבן נחשבת כפ"ד תעניתים נמצא באיזה ילקוט או מדרש, שאין נמצא מזה בשום מקום, רק הוא נובע מאמרי פיו של אביו הקדוה"ט מו"ה רבי מרדכי זצ"ל מנעשכ"ז זי"ע שאמר שבכל התורה כתיב כסף הפדיום ורק כאן כתיב כסף הפדיום שהוא אותיות פ"ד יום, לרמז על זה. (אלנא דחיי)

ואלה תולדות אהרן ומשה

מסופר על הגאון מהר"מ מרגליות שכשהי' בן חמש והתחיל ללמוד מסכת בבא מציעא לימדו המלמד את המשנה "אבידתו ואבידת אביו אבידתו קודמת, אבידת אביו ואבידת רבו של רבו קודמת, מפני שאביו הביאו לחיי עלם הזה ורבו שלימדו תורה מביאו לחיי העולם הבא". והי' נהוג אז בימיהם שבשבת הראשונה להתחלת לימודו, היו עושים קידוש והילד חתן השמחה הי' יושב בראש המסובים, והיה חוזר על המשנה הראשונה שלמד, והנה כאשר התחיל ללמוד את המשנה בפני הציבור שקע פתאום בהרהורים, שאלו אביו: במה הוא מהרהר, ענה לו הילד: הנה כשחזרתי על דברי המשנה נתקשיתי בדברי רש"י בפרשתן עה"פ "ואלה תולדות אהרן ומשה" ופרש"י ואינו מזכיר אלא בני אהרן, ונקראו תולדות משה לפי שלמדו תורה מלמד שכל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו, ולכאורה מדברי המשנה שלמדתי עכשיו מוכח כי יפה כח המלמד מוכח האב, כיון שהאב מביאו לחיי עוה"ז ורבו מביאו לחיי עוה"ב, וא"כ למה זה כותב רש"י כי המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב "כאילו ילדו", ותו לא, לאחר שהרהר קצת, קרנו לפתע פני הילד, ואמר: אני חושב שכונת רש"י הוא לא כפי שלמדני רבי, אלא כך הוא הפי' האמיתי: המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב היינו שהכתוב מעלה ומרומם אותו הרבה יותר מאביו, שחוץ ממה שמביאו לחיי עוה"ב הוא גם נחשב "כאילו ילדו הוא בעצמו ובכן דברי רש"י"ל ודברי המשנה יהיו עולים בקנה אחד, כי אלו ואלו דא"ח.

ששמעתי מפ"ק אדמו"ר משינאווא זי"ע סיפר בשם הרה"ק מראפשיץ זי"ע שהי' לו חבר א' בילדותו אשר למדו ביחד ואח"ז כשכבר הי' הרה"ק מראפשיץ מפורסם גדול נזדמן פ"א עם חבירו והוא שאל לו יאמר לי חברי הלא אנו למדנו ביחד במדריגה אחת ומדוע זה הי' שאתה נעשית בעל מופת ופועל ישועות בתפלתך ואני לא הגעתי למדריגה זו הראה לו הרה"ק כוס קטן של יי"ש וא"ל זהו החילוק ביני ובינך וביאר לו כוננתו כי אתה עומד בבוקר השכם ללמוד בהתמדה ואתה לומד עד אור היום ואח"כ אתה הולך להתפלל ומתפלל בכונה ואח"כ כשבאת לשתות כוס של יי"ש הנך חושב כי באמת ובצדק מגיע לך כוס זה לשתות בעד עבודתך התמימה והישירה ואני אעפ"י שאני ג"כ עומד בבוקר השכם ולומד בהתמדה ומתפלל בכונה וכשמגיע לשתות הכוס הנני חושב כי איננו ראוי עדיין לשתות כוס קטן זה כי אני נזכר במעשי אבותי ורוב קדושתם וצדקתם אשר כמה אני נופל מהם במדריגה וכאין נחשבה עבודתי נגד עבודתם הישירה והתמימה וע"כ יש לי שפלות ושפלות טוב לקבלת התפלה ע"כ תפלתי מתקבלת נמצא לפי"ז כי למדת עניויות טוב ומועיל זכות אבות וכה"ג מצינו לחז"ל אמרו כי אנא נחלא בר חמרא לגבי אבא שזכות ומעלת אבותיהם הביאם למדריגת ענוה ושפלות. ועפ"י עובדא זו אמרתי לפרש דברי המדרש בפרשתן בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו בהם אומות העולם ואמרו מה ראו אלו להתקרב יותר מאלו אמר הקב"ה הביאו לי ספרי יחוסים כדרך שבני מביאים שנאמר ויתילדו על משפחותם וגו', ולדברינו הנ"ל כי להגיע לידי מדת ענוה טוב זכות אבות שאם יש לו זכות אבות בנקל לו לבוא למדת ענוה, ואמרו חז"ל (במס' אבות) אחת ממדות שהתורה נקנית בהם היא הענוה, והנה לאומות העולם יש להם ג"כ זכות אבות של אברהם ויצחק אמנם החילוק הוא דלהם היחוס הוא לגיאות ולהתפארות, ואנחנו ע"י היחוס וזכות אבות אנו מגיעים לשפלות, וז"ש המדרש נתקנאו בהם אומות העולם ואמרו מה ראו אלו להתקרב יותר מאלו הלא גם לנו יש זכות אבות כמוהם ומדוע נגרע מהם וע"ז השיב הקב"ה הביאו לי ספר יחוסים כדרך שבני מביאים ר"ל באותו האופן שהם משתמשים עצמם בהיחוס אבות דהיינו להגיע עי"ז למדת ענוה משא"כ אתם שאתם מתגאים ומתפארים ביחוסים והתוה"ק נקנית במדת ענוה על כן אי אפשר שתנתן התוה"ק לכם. (כנסת יחזקאל)

מטה זבולון..

מעשה שהיה ושני בעלי דין הסכימו ביניהם אחר דין ודברים לבוא לבוררות, בחר לו האחד כבורר את הגאון מווילנא

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתינו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וזכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאיו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פרשת במדבר

מו"ה יעקב גראס הי"ו

המלמד: הר"ר נושה יוחנן קליין שליט"א

מו"ה מרדכי דוד עסטרייכער הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בעט שליט"א

מוה"ר יואל פריינד הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל וויינבערגר שליט"א והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מו"ה חיים אלישע שטערן הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארץ שליט"א

מוה"ר יואל פריינד הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארץ שליט"א

מו"ה אברהם יצחק קאמן הי"ו

המלמדים: הר"ר יעקב מאיר ראזנבערגר שליט"א והר"ר דוד שלמה וואנאצקער שליט"א

מו"ה זלמן לייב מארקאוויטש הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מו"ה יואל דרומער גי"ו

המלמדים: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

הרב אברהם יוסף פריעדמאן שליט"א

המלמד: הר"ר נפתלי פאלאטשעק שליט"א

מו"ה אליעזר מערץ גי"ו

המלמד: הר"ר נושה ראטה שליט"א

מוה"ר יואל צוויבעל הי"ו

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מו"ה יודא דוב טעלער הי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מו"ה יודא ווערצבערגער הי"ו

המלמד: הר"ר נושה ברוך כץ שליט"א

מו"ה מנחם בראדי הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מו"ה נחמן שלאגער הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מוה"ר יואל בראווער הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאבדא שליט"א

מו"ה נושה זאב פריעדמאן הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברון שליט"א

מו"ה מאיר יעקב פאלאטשעק הי"ו

המלמדים: הר"ר עזרא בעט שליט"א והר"ר מרדכי מנחם שווארץ שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יוקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים. עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהו". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

פרפראות להכמה

קב"ה שהוא לשון קללה ח"ו, וע"כ ה' מההכרח שהה"א דייקא יפרח באויר והמ"ם תיכתב על המפה, וזוהי יבואר המדרש איש על דגלו באותות אל תיקרי באותות אלא באותיות לבית אבותם, דהיינו שיכתב האותיות מהאבות הק' על הדגלים כנ"ל ולפיכך אמר בלעם מה אקוב לא קב"ה אל, שע"י שראה י"הנה ישראל שוכן לשבטיו" וראה את סדר האותיות על הדגלים הבין שהקב"ה לא רצה שיהא האותיות כסדרן כדי שלא יצא הצירוף קב"ה, ולכן שפיר אמר מה אקוב לא קב"ה אל.

☆

ובדרך זה יש לפרש מה שדרשו חז"ל ודגלו עלי אהבה, אל תיקרי ודגלו אלא ודילוגו, דהיינו ודגל"ז על אהבה שמהדגלים את רואים אהבה שהקב"ה אוהב את ישראל וע"ז דרשו אל תיקרי ודגלו אלא ודילוג"ז עלי אהבה, שע"י הדילוג שדילג הקב"ה על הה"א כדי שלא יהיה ח"ו קללה על ישראל מזה את רואים אהבה.

(אבן שלמה, להגה"צ אב"ד שאמלוצי ז"ל)

☆

אך את מטה לוי לא תפקוד ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל, וברש"י אי' ב' טעמים, הא' כדאי לגיון של מלך להיות נמנה לבדו, והב' צפה הקב"ה שעתידיה לעמוד גזירה על כל הנמנים וכו' אמר אל יהיו אלו בכלל, ונראה שב' הטעמים מרומזים בקרא, דהנה לשון פקידה יש לו שני מובנים, כפשוטו לשון מנין, וגם לשון עונש כמו וביום פקדי ופקדתי. וז"ש והלויים לא התפקודו בתוכם, דהיינו שלא נמנו בין כלל ישראל, ונתן טעם לדבר "אך את מטה לוי לא תפקוד" יתפרש פקידה בלשון עונש, דהיינו שלא יענשו בכלל הנמנים, וטעם הב' "ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל" דכדאי הוא לגיון של מלך להיות נמנה לעצמו, ולא בתוך בני ישראל.

☆

במסורה, ושא את מספר שמותם, ושא עינך ימה וצפונה, ראה עני ועמלי ושא לכל חטאותי, ונל"פ עפ"מ דהובא במד"ר (פ"י) מחלוקת לחד מ"ד תשובה עושה מחצה ותפלה עושה כולה, וחד אמר להיפוך תפילה עושה מחצה ותשובה עושה כולה, ומביא המדרש ראי' מאנשי ענות שקלם ירמי הנביא באמר "הבחרים בחרב ימותי" ועכ"ז מכיון שעשו תשובה זכו להתייחס שנאמר (תנ"ח) אנשי ענות מאה וכו' עיי"ש. ובכלי יקר (פ"י) ואתחנן כתב להביא ראייה דתפילה עושה מחצה ממרע"ה דביקש "אעברה נא ואראה" והועיל תפילתו למחצה שאמר ליה הקב"ה "שא נא עיניך ימה וצפונה וראה כי לא תעבור" עיי"ש, וזאת תהיה תורת המסורה דהוכיח דתפילה עושה מחצה ממה שנאמר "ושא עיניך ימה וצפונה" אצל מרע"ה, וגם הוכיח דתשובה עושה כולה מאנשי ענות ע"כ אמר "ושא את מספר שמותם" דמזה שזכו להתייחס בשמותם מוכח דתשובה עושה כולה, וכיון שתשובה עושה כולה שפיר אמר דהמע"ה "ראה עני ועמלי ושא לכל חטאותי" דייקא, והבן.

(פנינים יקרים)

שאו את ראש כל עדת בני ישראל לגולגלותם. במנין הלויים להלן נאמר פקוד את בני לוי כל זכר מבן חודש ומעלה תפקדם, ולא הזכיר לגולגלותם, ונראה דהנה מבואר בגמ' דתינוק שנולד בשני ראשים הוי טריפה, וידוע דטריפה אינו חי זמן רב, ולפי"ז אם היה אומר למנות את בני לוי שנמנו מבן חודש ומעלה לגולגלותם, היה מקום לטעות ולומר אתא לרבווי דמי שנולד עם שני ראשים, שיהיה נמנה כשניים, ולכן לא אמר לגולגלותם, לא כן אצל בני ישראל שנמנו מבן עשרים ומעלה, שפיר נמנו לגולגלותם דליכא חששא דשני ראשים, שהרי טריפה אינו יכול לחיות עד עשרים שנה.

☆

במדרש אי' בשעה שקבלו בני ישראל את התורה נתקנאו בהם אומות העולם ואמרו מה ראו אלו להתקרב יותר מאלו, סתם הקב"ה את פיהם ואמר הביאו לי ספרי יוחסין שלכם וכו', ויל"פ עפ"מ דאי' בס' שמנה לחמו להקשות דהיאך נתנה תורה בשבת והא קיי"ל בשו"ע (יו"ד סי' רמ"ה) שאין קורין לכתחילה בשבת, דהיינו שאסור ללמוד דבר חדש בשבת (מפני הטרחה) ואין לך דבר חדש כמו נתינתה, ותיירץ עפ"י המדרש דישאל אמרו נעשה ונשמע עד שלא שמענו כבר קיימנו דהאבות קיימו את התורה קודם נתינתה וא"כ לא ה"י התורה דבר חדש, משא"כ גבי אוה"ע שה"י דבר חדש, וז"ש בשע"ה שקבלו ישראל את התורה דהיינו ביום שב"ק ואפ"ה קבלו ישראל את התורה על אף שה"י דבר חדש, אי"כ מה ראו להתקרב אלו יותר מאלו אי"ל הקב"ה הביאו לי ספרי"י יוחסין שלכם, דייקא "ספר" יוחסין, שיש להם הס"ת כבר ביירושה להם מייחוס אבותיהם שהם בני אברהם יצחק ויעקב שקיימו את התורה עד שלא ניתנה וגם אצלם מימיהם של אבותינו לא פסקה ישיבה מהם ואין כל חדש אצלם שפיר השעה מוכשרת לכך וע"כ ניתן להם התורה.

☆

איש על דגלו באותות לבית אבותם, במדרש פליאה איתא אל תיקרי באותות אלא באותיות לפיכך אמר בלעם מה אקוב לא קבה אל, והיא פלאי, ויבואר עפ"מ דאי' בספר עשרה מאמרות דבדגלים היו כתובין האותיות מהאבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב כסדר זה, שבדגל הראשון ה"י כתוב האות א' של אברהם, האות י' של יצחק, ואות י' של יעקב, וכמו"כ על דגל השני ה"י כתוב ע"ז הדרד, הב' מאברהם, הצ' מיצחק, והע' מיעקב, וכן על דגל השלישי היה כתוב, ה"י מאברהם, ה"י מיצחק, והק' מיעקב, ועל דגל הרביעי היה כתוב, ה"י מאברהם, הק' מיצחק, והב' מיעקב, ונשאל הה"א מאברהם שהיתה פורחת באויר ומחופפת על ישראל שלא ישלוט בהם שום רע, עכ"ד, ולכאורה קשה הלא לפי הסדר ה"י צריך ליכתב הה"א שזה קודם למ"ם והמ"ם יהיה פורחת באויר, אך התי"י ע"ז הוא שהשי"ת לא רצה להזכיר על בניו הנעימים שום שם של קללה ח"ו ואם ה"י כתוב כסדרן דהיינו הה"א מאברהם, והק' מיצחק, והב' מיעקב, ה"י יוצא ממנו האותיות

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

ודרשת והקרת

בענין פריון הבן אצל שני כהנים

האמרני בינה (דיני פדה"ב סי' ח) גם מעיר על דברי הפנים יפות כד' הבית יצחק דנו', ומיישב דבריו דודאי כונתו על לכתחילה דאין לחלק לכמה כהנים, אבל בדיעבד דודאי דיצא ידי חובת פדיון בכהאי גוונא.

ואליבא דאמת חידש כן החת"ס בתשו' (י"ד סי' רצו) דאין יכול לכתחילה לחלק חמשה סלעים לב' כהנים, דכל שנתנה בו תורה שיעור, אם מחלקו הוי חצי שיעור, אע"ג דבדיעבד יוצא ידי חובתו מ"מ מצוה מן המובחר ליתן הכל בבת אחת, עי"ש באריכות.

וכן הוא בשו"ת טוב טעם ודעת (תליתאה ח"ב סי' קלה) שהעלה ולא מיבעיא בלי רצון הכהנים בפירוש בוודאי שאין לעשות כן לכתחילה, אלא אפי' אם שואל הכהנים תחילה והם מסכימים, נראה דאין לעשות כן לכתחילה, עי"ש.

אמנם הכלי חמדה (פרשתן סוף אות ב) מביא דברי האמרני בינה שרוצה ליישב ד' הפני"פ דקאי אדינא לכתחילה, ותמה על דבריו דאי אפשר להעמיס כן בכונת הפנים יפות כי בסוף דבריו כתב להדיא דאם מחלק לכמה כהנים לא יצא ידי חובתו, ומשמע אפי' בדיעבד לא יצא, ואם כן לא סרה התמיה עליו. וע"כ מיישב ד' הפנים יפות דסבר דאין ראיה מהא דאמר' בגמ' דאם נתן ל' כהנים יצא, דאין ראיה מלדורות דהוא רק מצוה בעלמא, דודאי דאין שום נפקא מינה בין קודם פדיה לאחר פדיה ואין בו שום ענין של קדושה, ואין שום ענין לפדותו מן הכהן משום דעד שפדאו יש להכהן זכות בו,

וכמו שכתב התרומת הדשן בפסקים (סי' רלה) ח"ל: ...החומר קדוש גופו בבכורה ואסור בהנאה קודם פדירתו, משא"כ בן בכור דילקי בהדיא מקרא דחולקי גמור הוא וכו', עי"ש. על כן כשנתן חמשה שקלים אפי' לעשרה כהנים יצא ידי חובת המצוה, משא"כ פדיון זה במדבר שהיה בחומש הפקודים שהיה צריך פדיון גמור להפקיע הבכורים מקדושת בכור היה צריך שיתן כל הפדיון לכהן האחד ובלא זה לא היה פדוי, ומסיים דבריו: ואם כי גם זה צ"ע, אך כתבתי להציל אותו צדיק משגיאה שלא יהיה בכלל טועה בדבר משנה, וואגב מן הענין לציין ד' הספורנו התמודדן (סוף פר' שמות) על הפסוק וכל בכור בני אפרה וגו' כדי שיהיו מותרים לעבודת חול, ומשמע מדבריו אף לדורות כן, והוא תמוה, ועיין בכלי חמדה שם שמאריך בזה.

בפרשתן (במדבר ג' מ"ז) ולקחת חמשת חמשת שקלים, ובס' פנים יפות עה"ת (בפרשתן עה"פ הג"ל) דייק מה שכתב הפסוק חמשת חמשת, היינו משום דצריך ליתן חמשת שקלים לכהן אחד ולא לשני כהנים, א"כ אם היו נותנים האלף ושלוש מאות ושישים וחמשת שקלים מעורבים זה בזה, היה חשב שיקח אהרן מקצתו ואחד מבניו מקצתו והרי אין זה פדיון, לכך צריך ליתן כל אחד בפני עצמו, והיינו דכתיב חמשת חמשת, וכיון דכבר נפדו בזכות משה היה יכול לערבם, והיינו דכתיב לשון כפול ויקח משה את כסף הפדיוס וכו' מאת בכור בני ישראל לקח את הכסף וכו' פי' מתחילה מכל בכור בפני עצמו וזיכה לאחד מהם ואח"כ עירב את כל המעות, ומטעם זה נראה הטעם שלא נתנו כל הכ"ב אלף ביחד כל הסך, מפני שצריך הפדיון כל אחד בפני עצמו כמו"ש חז"ל חמש ולא חצי חמש, ובוזה אתי שפיר מה שכתוב חשבון הכולל וכי לא ידעתי זה, אלא שבא להורות שלא עירב אותם ביחד עד שקיבלו מכל בכור בפני עצמו.

ונראה דאף דאמר' בב"ב (קמ"ג) גבי לחם הפנים והיתה לאהרן ולבניו דרשי' מחצה לאהרן ומחצה לבניו, ומשמע דאפשר ליתן אפי' מחצית לזה ונחצית לזה, היינו דווקא בלחם הפנים משולחן גבוה קא זכו, אבל בפדיונות אלו כיון שכל אחד היה יכול ליתן לאיזה כהן שירצה, חלק אותם לשלשה חלקים והיה מגיע לכל אחד הפדיון מתשעים ואחד בכורים, דאם היה אהרן נוטל מחצה, היה נחלק על כרוך החמשה שקלים של בכור אחד מהם לשני חלקים, והיה מגיע לאהרן ולבניו קל"ח חלקים וחצי, וקיי"ל דבעינן שיתן חמשה שקלים לכהן אחד ולא לשנים, עכ"ד עיי"ש.

בשו"ת בית יצחק (י"ד ח"ב במפתחות לסי' קכ"ט) תמה על הפנים יפות דדבריו הם ממש נגד גמרא ערוכה בבכורות (נ"א) דאמר' התם נתנו לעשרה כהנים בבת אחת יצא, בזה אחר זה יצא עי"ש. וכן נפסק ההלכה בשו"ע (י"ד סי' ש"ה) בלי שום חולק דמותר לפדות אצל עשרה כהנים, עי"ש.

ואף דמלשון הגמרא משמע דהוא רק בדיעבד מדאיתא יצא, מ"מ נקטו רוב הפוסקים דמדינא דגמרא משמע דמותר אפילו לכתחילה לעשות כן, וועיין בתוס פסחים (לה) ד"ה יוצאין וכו' דיצא משמע אפי' לכתחילה, וא"כ האיך דייק בקרא דאתי לאפוקי דאין ליתן לכמה כהנים, ונשאר בצ"ע.

הבן, והנה מבואר בסי' שה דאפי' נתן לי' כהנים יצא, ובגמ' משמע דהוא אפי' לכתחילה, ולכאורה ניהו דמצד הפודה יש כאן חמשה סלעים, אבל מצד המקבלים אין מגיע לכל אחד רק חצי סלע, ולגבי הכהן אין כאן חמשה סלעים, וכפי הנראה בש"ס קידושין (ה) מבואר דעיקר תלו' בהמקבל, ואולי יש לחלק דשם בקידושין צריכה האשה לקנות וכאן העיקר תלו' בהפודה שצריך לפדות אבל זה דחוק, ומניח בצ"ע. אמנם עיי' בס' בן יהודע על ב"מ (צ). שכתב לבאר באריכות הדין דנתן לי' כהנים יצא, כיון דלגבי פדיון הבן אזלינן בתר הנותן שהוא האב, והוא הרי נתן כדן עיי"ש. ולפי"ד קושיא מעיקרא ליתא.

ובספר קנין תורה בשמעתתא (סי' א' אות ה') מביא תמיהה הבית יצחק על הפנים יפות, ותמה על תמיהתו דהרי שיטת רש"י שם בבכורות אהא דאיתא בגמ' דנתנו לי' כהנים יצא, פי' דבזה אחר זה יצא דייקא בכהן אחד אפשר ליתן חצי ועוד חצי, אבל בכמה כהנים אי אפשר ליתן חצי לזה וחצי לזה, וכן נקט להלכה בפרישה (שם אות י"א) מלשון רש"י, ואם כן לשיטת רש"י יובנו דברי הפנים יפות דלשיטתו אי אפשר ליתן לכמה כהנים מחציתו, ואם היה נותן לאהרן ולבניו בזה אחר זה יתכן שאחד מהחמשה שקלים נתחלקו וניתן המחצה לאהרן והמחצה לבניו, ולא יצא לפי זה, ואתי שפיר כשיטת רש"י.

וכן הוא לשון האשכול (ח"ב סי' מא) בשם הבה"ג מ' שנתן פדיון בנו לד' ולה כהנים בנו פדוי, ואם נתנם לכהן אחד בד' ובה פעמים נמי פדוי, עיי"ש. הרי דלא נקט בכמה כהנים היתר של כמה פעמים. והנה דעת רש"י כדאמרן דבכמה כהנים אי אפשר ליתן בזה אחר זה אלא בכהן אחד יכול ליתן בזה אחר זה, אמנם שיטת הרמב"ם (בפי"א מהל' בכור) דאפי' לעשרה כהנים אם נתן בזה אחר זה יצא חובת הפדיון ע"ש.

ובס' ראשית בכורים (עמ"ס בכורות שם) מבאר פלוגתתם עפי' פלוגתת בה"ג ור"ת בתוס' בסוכה (לד'): לענין ארבע מינים אם נטלן בזה אחר זה אם יצא, והרמב"ם לשיטתו בד' מינים דבזה אחר זה יצא דחל המצוה למפרע, וה"ה הכא דחל המצוה אפי' בכמה כהנים למפרע, משא"כ רש"י סבר דלא יצא בכהאי גוונא, עיי"ש באריכות, בתשו' שואל ומשיב (תליתאה ח"ב סי' מט) כ' וז"ל נתתי אל לבי בהיותי במקום שאני יושב יש היום פדיון

הכוננו !!!

אנשי שלומינו תלמידים וחסידים תושבי מאנסי שיחי

התכוננו ביקרא דאורייתא

לעגבית עיוחדת

לטובת כוללינו הק' צדקת רבי מאיר בעל הנס

העגבית תיערך אי"ה בשבוע הבעל"ט

פרטים יבואו

להחזקת לונדו תורה עניי ארץ ישראל

פניני התורה

פנינים וחידושים בגמרא מס' הגיגה
הנלמד במסגרת חברת "סודי התורה"

נו"נ ע"י אחד המגי"ש שליט"א

יאה עניותא ליהודאי

אחד מעמודי העולם. [כעין מה שאחז"ל (נדרים פ"א) הזהירו מבני עניים שמהם תצא תורה].

עשירות בפנים עניות בחוץ

החווה מלובלין מפרש (הובא באור לשמים פ' בראשית) דבוודאי אם אין קמה אין תורה, רק כוונת הגמרא שינהגו בני ישראל בעניות לעיני העם בחוץ שלא לעורר קנאת העמים, ובזה מפרש המשך דברי הגמרא "כי ברזא סומקא לסוסיא חוורא", דכמו שנקשטים את הסוס רק בצאתו לחוץ להמכר, ולא בעמדו ברפת כך ינהגו בני ישראל בעניות לעיני העם בחוץ, אבל בביתם נאה להם עשירות וכל טוב.

ומרן רבינו ז"ל בעל ברך משה מביאו (פ' בחקותי ע"י רס"ד) ומוסיף שם וז"ל: ומן הנכון להעתיק בזה דברים מלהיבם שכתב הכלי יקר (פ' דברים) בפסוק רב לכם טוב את ההר הזה פנו לכם צפונה, כי ימים רבים לישראל שיהיו נדים ונעים בגלות וילכו סחור לכרם ה' צבאות לא יקדבו, וכל זמן שישראל הולכים סחור סחור נאמר להם פנו לכם צפונה, ודרשו בזה (רבי' פ"א ס"ט) הצפינו עצמיכם, שאם ימצא האיש הישראלי בגלות החל הזה איזו הצלחה זעיר שם, אז יטמינו ויצפינו הכל כדי שלא יתקנאו בהם האומות, וכמו שציוה יעקב לבניו (בראשית מב, א) למה תתראו, וזה היפוך ממה שישראל עושין בדורות הללו בארצות אומייהם, כי מי שיש לו מנה מראה את עצמו במלבושי כבוד ובתים ספונים וחשובים כאילו היו לו כמה אלפים, ומגרים האומות בעצמם, והוא המסבב את כל התלאה אשר מצאתנו, עכ"ל.

ועל פי זה פי' רבינו ז"ל שם מאמה"כ (בפ' בחקותי) ואכלתם לחמכם לשבוע, ופירש"י אוכל קמעא ומתברך במעיו, ודרמו בזה שמיבחין יתנהגו כעניים לאכול קמעא, ומתברך במעיו בסתר ובהצנע, כי באם יתנהגו בהרחבה גלוי לעין כל יעוררו עליהם חמת

בגמרא (הגיגה ט) "אמר ליה אליהו לבר הי, ואמר לה לרבי אלעזר, מאי דכתיב 'הנה צרפתיך ולא בכסף, בחרתיך בכור עני כוונת הכתוב שאמר הקב"ה לישראל, אמר עונותיכם, אבל לא על ידי אש כדרך שצורפי כסף, אלא אצרך אתכם על ידי עניות. מלמד שחזר הקדוש ברוך הוא על כל מדות טובות ליתן לישראל בשביל לתקנם, ולא מצא אלא עניות שמתוך עניות באים הם ליראת ה', שהרי כשאין לחם לאכול ובגד ללבוש ושמן לסוך, מבקשים רחמים מהש"י, וגלוי וידוע לפני הקב"ה שכשמרבין עושר, כועטין בו, שנאמר וישמן וישורון ויבעט.

אמר שמואל, ואיתמא רב יוסף, היינו דאמרי אינשי זהו שרגילים אנשים לומר, יאה עניותא ליהודאי יפה עניות ליהודים, כי ברזא סומקא לסוסיא חוורא כרצונה אדומה לסוס לבן".

סתירת חז"ל

הקשו המפרשים דלכאורא הגמרא בסוגיאן סותר למה שאמרו חז"ל (ב"ב ק"טז) "קשה עניות בתוך ביתו של אדם יותר מחמישים מכות", וכן קשה איך משה רבינו מזהיר את ישראל "עשר תעשר", ודרשו חז"ל (שבת ק"ט) "עשר בשביל שתתעשר", הלא יאה עניותא לישראל, ונשנו בזה כמה תירוצים.

חילוק בדרגת העוני

בבן יהודע תירץ שיש חילוק בין אם אין לו לחם לאכול ובגד ללבוש שאז קשה היא, לבין מי שיש לו מה שצריך רק בצמצום שאז יפה לו.

חילוק בין עוה"ז לעולם הבא

עוד תירץ (שם) שמה שאמרו קשה עניות היינו בעולם הזה, אבל לעולם הבא טובה היא, שעל ידי כך מתכפרים עונותיו, ועוד שהיא מדה טובה לקיום העולם, שמחמתה באים לידי גמילות חסדים, שהוא

שאחר "עני" הם למפרע "כסף", ובוה שיעזור השי"ת שיהיה להם כסף, אזלא עניותא מהם, עכ"ד.

לעשות בהם משפט כתוב...

בספר ילקוט אוהב ישראל (נ"ד, תהלים) כתב לפרש בזה מקרא שכתוב, לעשות בהם משפט כתוב הדר הוא לכל חסידיו, דמבקשים מהשי"ת שיתן מדת עניות להגויים, וז"ש לעשות בהם, בהגויים, משפט כתוב, אותו משפט דכתיב ביה הדר הוא לכל חסידיו שהוא נאה ויאה לישראל, דין זה תעשה עם העכו"ם ודפח"ה.

האויבים חס ושלום, ולזה גמר אומר וישבתם לבטח בארצכם, כי על ידי שיתנהגו מבחוץ בבחינת יאי עניותא ליהודאי לא יתקנאו אומות העולם בישראל ולא יצירו להם וישבו לבטח בארצם, עכד"ק ודפח"ה.

עניות ושפלות הדעת

בייטב פנים (פרשת שקלים) תירץ דאין הכוונה על עניות ממש הלילה, כי אם עניות ושפלות הדעת, ע"ד שאחז"ל (הולין ה) אדם ובהמה (תהלים ל"ז ז) אלו שדם ערומים בדעת כאדם ומשימים עצמם כבהמה בשפלות, תושיע ה', עיי"ש.

ויצא מן בת ציון כל הדרה

ולסיום מאמרנו אעתיק מרגלית נאה מספר מדבר קדש (פ' תוריש) וז"ל פעם בשב"ק פרשת תזריע לפני קידוש, התחיל כ"ק מרן אדמו"ר מוהרש"ש מבעלזא זי"ע לעורר רחמים על ישראל שיוושעו בפרנסה.

ופתח ואמר דרך צחות הגם דרז"ל אמרו "יאה עניותא לישראל", אכן כבר כתיב (אכזה א' ו') "ויצא מן בת ציון כל הדרה", וא"ב כשכל הדרה יצא, גם הדר זה של העניות, מן הדין שיצא והקב"ה צריך להושיע עמו ישראל בפרנסה וכו'.

ואמר עוד בענין זה במאחז"ל (ב"ק צ"ב) "בתר עניא אזלי עניותא", דהיינו אחר שכבר סבלו ישראל עניותא, אזלי עניותא, מן הדין הוא שהעניות כבר תעוזב אותם ותלך מהם ויהיו עשירים, ונרמז עוד בבתר עניא, כי אותיות

העניות הוד וההדר של היהודים

צעיר לימים היה הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל כשהתמנה לשבת על כסא הרבנות בעיר פראג, כעבור זמן מה נקרא להתייצב לפני ההגמון ומושל העיר בכדי לאשר את התמנותו.

הדור בלבושו נכנס הרב אל הארמון, התייצב לפניו ולפניו יועצו ושריו ששמעו את שמעו הטוב חכמתו ופקחותו, בין אלו נמנה שר אחד בקי כביכול בספרות ישראל, שלא יכל להבליג על קנאתו ברב הצעיר, ויפן אליו בשאלה:

יאמר נא כבוד הרב כיצד העיז פניו להתייצב לפני הוד מעלת ההגמון הדור בלבושו כאחד מהשרים והפרתמים, בו בזמן ששלמה המלך חכם היהודים ציוה מפורש בספרו (משלי כ"ו) "אל תהדר לפני מלך", הטרם תדע כי כבוד מעלת הגמונו בפראג משפט מלך לו, ובלעדיו לא ירים איש את ידו ואת רגלו.

ומלבד זאת הלא חכמי ישראל הגידו (חגיגה ט) "יאה עניותא ליהודאי" כיצד עברת על דברי חכמים והתלבשת כאחד העשירים.

קושיא אחת מתורצת בחברתה ענה לו רבי יהונתן, הנה לא יכולתי להתייצב לפני ההגמון בבגדי עניים, מכיון שחכמים הגידו כי "יאה עניותא ליהודאי" העניות היא הוד וההדר של היהודים, ונמצא אני עובר על ציווי של שלמה המלך "אל תהדר לפני מלך" בליט ברירה הוכרתי להתלבש בבגדי כבוד, שלא להיות נמנה בין המתכבדים ומתהדרים לפני הוד מלכותו

(חכם הרזים)

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' ישראל סרענגער ז"ל

ב"ר יעקב ארי' הסון ז"ל
נלב"ע כ"א חשוון תשס"ט לפ"ק

וז' האה"ה מרת צירל צפורה ע"ה

ב"ר משה יודא ז"ל
נלב"ע י"ט טבת תשס"ח לפ"ק

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' אלטער דוב איצקאוויטש ז"ל

בן ר' יוסף ז"ל

נלב"ע י"א אייר

מאמרים יקרים, ע"ד מוסר וחסידות שזורים על סדר פרקי אבות נאמרים

על הפרק

פרק ו' משנה ט'

אמר רבי יוסי בן קסמא, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בני אדם אחד, ונתן לי שלום, והחזירתי לו שלום, אמר לי, רבי מאיזה מקום אתה, אמרתי לו, מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני, אמר לי, רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף אלפים דגרי זהב ואבנים טובות ומרגליות, אמרתי לו אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, איני דר אלא במקום תורה, וכן פתוב בספר תהלים על ידי דוד מלך ישראל, טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף...

וכ"כ בספר תהלים ע"י 'דוד מלך ישראל':

טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף

פסוק זה אמר דוד המלך שהיה לו זהב וכסף

וכבר מציע לו 'רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב וכו'', הרי אותו אדם אינו מכיר את רבי יוסי, אולי רבי יוסי מוכן לעזוב את עירו בלא תמורה כדי להרביץ תורה, א"כ מדוע מייד מציע לו סכומי גדול.

ד. כמו בן רבי יוסי עונה לו על כך "אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם אין אני דר אלא במקום תורה", מניין לרבי יוסי שעירו של אותו אדם איננה מקום של תורה, ובשביל זה אינו רוצה לבוא לגור שם.

*

החפץ חיים מבאר מהלך המשא ומתן שהתנהל בין רבי יוסי לבין האיש, דבר דבור על אופניו.

רבי יוסי בן קיסמא היה לו הדרת פנים, הכרת פניו ענתה בו שהוא תלמוד חכם מופלג, והנה הוא מהלך פעם אחת בדרך. אין לו מלווים לא גבאי ולא שמש, מהלך בדרך לבדו ושקוע בלימודו.

בהשקפה ראשונה כשלומדים המשנה, השיחה בין רבי יוסי לבין אותו אדם שפגע בו לכאורה יש בה כמה תמיחות.

א. מיד לאחר ברכת שלום שואל אותו אדם את רבי יוסי "רבי מאיזה מקום אתה" הוא רואה שהוא ת"ח, הוא רואח כי הלה שקוע בלימודו, ומן הסתם אף מלבושיו של ר' יוסי היו מלבושי תלמיד חכם, ועל כן הוא פונה אליו בתואר "רבי", אולם צ"ע העובדא כי שאלתו הראשונה איננה לשמו ולזהותו של הרב, אלא היכן הוא מקום מושבו.

ב. תשובתו של רבי יוסי גם כן צריך עיון, דאינו נוקב בשם עירו שהוא באה מעיר פלונית, אלא משיב "מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני", האם נשאל רבי יוסי על על טיב עירו איזה אנשים נמצאים שם, הרי אותו אדם שאל אותו "מאיזה מקום" ותו לא, למה לא אמר ר"י את שם עירו.

ג. המשך השיחה תמוהה יותר, אותו אדם שומע את התשובה, עדיין איננו יודע מיהו אותו "רבי" הניצב לפניו, ואפילו איננו יודע מדיכן הוא בא,

רבי יוסי בן קיסמא אינו מתפתה להצעות הנדיבות, אלא מסרב באומרו אפילו "אם אתה נותן לי כל כסף וזהב וכו' איני דר אלא במקום תורה", מדבריו של אותו יהודי כבר הבין רבי יוסי שמקומו אינו מקום תורה, ואין ביניהם תלמידי חכמים, ומשום כך סירב לעבור לעירו של אותו אדם, ע"ש.

ולפי"ז א"ש מדוע סירב רבי יוסי לעבור לעירו של אותו אדם ולהרבות פעלים לתורה, דאיתו אדם לא ביקש ממנו לבוא וללמד תורה, אלא רצה לכבדו כראוי, ולדאוג לכל מחסורו, ולשם כך הפציר בו לעבור לעירו, בשביל זה ענה לו רבי יוסי כי אין לו חפץ בעושר וכבוד ובל רצונו להתעלות בתורה ככל יכולתו, דבר שניתן לעשותו רק במקום תורה.

וכן כתוב בספר תהלים ע"י דוד מלך ישראל

רבי יוסי מביא פסוק המלמד על עדיפות התורה, על פני כל הכסף והזהב "טוב לי תורת מאלפי זהב וכסף". ויש לעיין לשם מה מוסיף רבי יוסי "וכן כתוב בספר תהלים על ידי דוד מלך ישראל" וכי איין אנו יודעים שדוד המלך חיבר את ספר תהלים.

אלא רבי יוסי מדגיש את הדברים, שאל תחשוב שפסוק זה "טוב לי תורת פיה מאלפי זהב וכסף" אמר יהודי תלמוד חכם גרידא, שלא היה לו הנאות מהעולם הזה, ולכן חושב כך שהתורה יקרה מפנינים, וכל חפציה לא ישוו בה, ע"כ אמר "על ידי דוד מלך ישראל" שדברים אלו נאמר ע"י דוד שהיה מלך, והיה לו נכסים הרבה, עם כל זאת כתב שהתורה יקרה מכל התענוגים.

כנגדו מופיע יהודי שבעירו גרים יהודים פשוטים, ודמות תלמוד חכם כזו נדירה שם, והוא רואה את רבי יוסי מרוכז בלימודו, וחושב בלבו 'מאיזו עיר של גסי רוח הרב הזה בא, איך הם נותנים לתלמוד חכם מכובד ומורם מעם להלך לבדו בלי שמירה וללא ליווי, ובכלל למה צריך רב כזה לעזוב את בית המדרש, ולבתת רגליו בדרכים לצורך פרנסתו, האם אין תושבי מקומו מוכנים לפרנסו'.

אין שום נפקא מינא לאותו יהודי מה שמו של הרב, ואף אינו רוצה לדעת את שם העיר

ממנה בא הרב, הוא רק תמה על אופי אנשי המקום "רבי מאיזה מקום אתה", באיזה סוג מקום אתה מתגורר, איך ייתכן שכך מזלזלים ביהודי תלמוד חכם שפוטרים אותו בלי לווייה.

רבי יוסי הבין התמיהה שנלווה לשאלה, ועל כך הוא משיב אתה חושב שאני בא ממקום שמזלזלים בו בלומדי תורה, להפך "מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני" ואדרבה היא הנותנת, דמשום כך אין לי יחס מיוחד, אינני מיוחס שם, אני אחד מהרבה רבנים תלמודי חכמים.

אמר לו אותו אדם אם בעירך לא מעריכים אדם כמך, בוא "לדור עימנו" עם אנשים שאינם תופשי תורה, ואין תלמידי חכמים מצויים בינינו, ותלמוד חכם כמך הוא יקר המציאות, אנשי עירנו יעריכו אותך ויכבדוך בערכך הרב, ולא את וראיה לכך שתהיה חשוב בעינינו, הנה אני עצמי "אתן לך אלפי אלפים דינרי זהב וכו'", כך תזכה להערכה לה אתה ראוי, ואף לא תצטרך לטרוח לפרנסתך, דבר שאינו לפי כבודך, אלא אני עצמי אדאג לכל מחסורך.

קחו ברכה אל תוך בתיכם

נעמט אריון אין שטוב

דעם הייליגן רבי מאיר בעל הנס פושקע

פון כולל עצי חיים ד'סאטמאר בני ברק

צדקת רבי מאיר בעל הנס

רופט: 917-880-2712

צו באקומען אונזער פושקע קען מען זיך ווענדן צו:
מו"ה יצחק אייזיק מנחם וויזל הי"ד
 ואס איז געשטעלט געווארן דורך רבינו שלט"א אלס גבאי קדיש פונעם כולל

קיצור דינים, מפסקי הראשונים והאחרונים, עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

דיני עירוב תבשילין (א) סי' תקכ"ז שר"ע ונרשאי כלים

נערך ונסדר ע"י הרב וחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

היות שבשנה זו חל י"ט שבועות בערב שבת לכן הצגנו כאן כמה פרטי דינים מעירוב תבשילין למען דעת כל דיני' ופרטי'.

זמן הנחתו

לכתחילה צריך להניחו מבעוד יום, ואם לא הניחו מותר להניח גם בבין השמשות. ויש לזהר לעשות העירוב קודם שהאשה תדליק נרות י"ט (דבמשנ"ב נסתפק אם הנשים הדליקו נרות י"ט אם מהני לעשות העירוב בשבילן כיון שהם כבר קיבלו י"ט). ובדיעבד אם שכח ולא הניח עד שהאשה הדליקה נרות י"ט, יניח העירוב כשנזכר (כ"מ בביאור הלכה).

עשייתו בליל ערב י"ט

יש אחרונים המחמירין דאין להניח העירוב בליל ערב י"ט (להורות נתן מועדים, ישראל והזמנים, וטעמם כיון דענין העירוב הוא בכדי שיכין יפה מנה לשבת ואין הכנה אלא מע"ש בבוקר).

ובשו"ת שבט הלוי (חלק ט') כתב להקל מעיקר הדין ולכן בשעת הדחק שירא שמא ישכח ביום וכדו' יכול לערב מבערב ולברך, ומאן דלבו נקפו לא יברך בכה"ג עיי"ש.

כמה מערבין

המניח עירוב וברצונו בין לאפות ובין לבשל מיר"ט לשבת, על סמך עירוב זה, צריך לעשות העירוב בפת ובתבשיל (דהפת מתיר אפיה והתבשיל מתיר בישול, ובדיעבד מועיל בתבשיל לחוד אף בכדי להתיר אפיה).

ואם ברצונו רק לבשל מיר"ט לשבת די אף לכתחילה לעשותו מתבשיל לחוד, אולם בפת לחוד לא מהני אפילו בשביל לאפות בלבד.

והמנהג לעשות העירוב בכל ענין בין בפת ובין בתבשיל.

שיעור התבשיל

שיעור התבשיל צריך שיהא כזית, ושיעור הפת לכתחילה כביצה, ובדיעבד אם עשה בפת כזית א"צ לחזור ולעשות.

יום טוב שחל להיות בערב שבת אין לאפות ולבשל ביום טוב לצורך השבת אלא אם כן הניח עירוב תבשילין מערב יום טוב, דהיינו שמפריש תבשיל ופת מערב י"ט לצורך השבת ונחשב בזה כאילו כבר התחיל להכין את מאכלי שבת מערב י"ט ורק גומר ביר"ט (שר"ע סי' תקכ"ז), (והטעם שהצריכו חכמים עירוב תבשילין בכדי שיזכרו שאם מיר"ט לשבת אסור לבשל אלא ע"י העירוב כ"ש דאסור מיר"ט לחול, ובראשונים עוד טעמים בזה).

המנהג הוא שגדול העיר מערב על כל בני עירו בכדי להוציא את מי שנאנס וכדו' ולא הניח עירוב תבשילין.

ומי שיכול לעשות בעצמו עירוב תבשילין אין לו לסמוך על העירוב של גדול העיר ומחוייב לערב בעצמו דתקנת חכמים היה שכל אחד ואחד יעשה עירוב תבשילין בעצמו.

סדר הנחתו

נוטל העירוב בידי ומברך ברכת על מצות עירוב, (בשועה"ר ס"ק ב' כתב דטול העירוב בידי, ול"כ בשו"ת חיים שאל סי' כ"ט, ובשו"ת מנחת יצחק ח"ז סי' ל"ז מאריך בזה ומסיק דוק בשעת הדחק, אם לא נטלו בידי מהני, אולם לכתחילה מעבב הנטילה בידי).

ואומר הנוסח בהדין עירובא יהא וכו' כמובא בסידורים, וצריך להבין מה שאומר ולכוין פירוש המילות, ואם לא אמר נוסח זה להרבה אחרונים לא יצא (רמ"א ס"כ ומשנ"ב).

בסוף הנוסח המודפס בסידורים "לנו ולכל ישראל הדדים בעיר הזאת" הוא בשביל המזכה לאחרים ע"י אחר אבל סתם יחיד אין צריך לאמרו והעולם טועים בזה (א"ר ס"ק י"ז וכעיי"ז בחיי"א ק"ב ס"א).

אחר שגמר הנוסח יניחנו במקום המשתמר, ויזהר שלא יאבד או יתקלקל או יאכלו אותו עד אחר שיגמור כל המלאכות ביר"ט לצורך שבת.

עירוב תבשילין עבור הדלקת הנרות

אותם שאינם אוכלים סעודות שבת בביתם ואין בדעתם לבשל או לעשות שום מלאכה ביו"ט לצורך שבת חוץ מהדלקת הנרות לשבת חייבים בעירוב תבשילין ויניחו בלי ברכה (ש"ע סעי' ז' כף החיים ס"ק ק"ג, שו"ת מנחת יצחק ח"ז).

ואם בכוונתם להרתיח מים ביו"ט לצורך שבת יניחו העירוב בברכה.

נכון להכין מערב יו"ט אף את הפתילות לצורך שבת כיון דלהרבה פוסקים אסור לחבר את הפתיל צף ביו"ט, וכן המדביקים הנרות בפמוטות יש להכניס מעיו"ט דביו"ט אסור להדביק הנרות.

דיני עירוב למי שנוסע מביתו ליו"ט

הנוסע מביתו ליו"ט ומתאכסן אצל אחרים ובדעתו לעשות מלאכות מיו"ט לשבת [כגון הדלקת נרות כשיש לו חדר מיוחד] נכון שיערב בעצמו בלא ברכה, או שיבקש מאר שיכוין לערב גם עבורו ויזכה העירוב עבורו ע"י אחר, ובפרט בענין שמקום לינתו במקום אחד ומקום אכילתו במקום אחר דמחוייב לערב דאינו נחשב כסמוך על שולחן אחרים.

הנוסע לעיר או לארץ אחרת ואשתו ובני ביתו נשארים בבית צריכים הם להניח בעצמם עירוב תבשילין, ואף אם הוא בעצמו מניח עירוב תבשילין במקום שהוא מתאכסן, זה לא מהני עבור בני ביתו שנמצאים בעיר אחרת (כ"מ ביש"ש ובב"ח, דבעינן שהמאכלים יהיו בתוך התחום של אלו הרוצים לסמוך על העירוב, בכדי שיוכלו לאטל מהתבשילים בשבת ויחשב כהתחלת ההכנה מערב יו"ט,

ובשו"ת ארץ צבי סי' קכ"ב מתיר במקום הדחק כשהוא חוץ לביתו וחושש שב"ב ישכחו ויבשלו בלא עירוב תבשילין, דמהני להניח עירוב בעיר אחרת על סמך המאכלים שנמצאים בביתו, עיי"ש).

הנוסע כמה ימים לפני יו"ט וברצונו להניח העירוב לפני נסיעתו - לכתחילה אין נכון להניח העירוב ב' או ג' ימים קודם יו"ט, (כדמבואר בסעי' י"ז) ונכון שילמד את אשתו או ב"ב לפני נסיעתו דיני העירוב ולבאר להם פירוש הנוסח של בהדין עירובא וכו' (כדמוכח ברמ"א סעי' י"ב ובמשנ"ב דצריך להבין פירוש הדברים).

ומשום הידור מצוה יקח לחם שלם וחתיכת בשר או דג חשובה (משנ"ב בשם של"ה).
ובערוך השולחן כתב דראוי ליקח ביצה משום שאינה מתקלקלת מהר, ובזמנינו שאפשר לשמור את המאכלים במקרר ראוי לקחת חתיכת בשר או דג חשובה.

סוג התבשיל

תבשיל זה צריך שיהא מין הראוי לפת בו את הפת [דהיינו שדרך בני אדם להשתמש בהם כתוספת לפת] כגון בשר ודגים ושאר מיני תוספות מבושלים, אבל אין לקחת מיני תבשיל שאין דרכן לפת בהם כגון פירות מבושלים וכדו'.

לכתחילה מצוה מן המובחר לעשות תבשיל בכוונה לשם העירוב דהיינו שיבשלה בכוונה לשם מצות עירוב (ביאורה"ל סי' בשם הב"ח).

לערב על פת ותבשיל בהיותם קפואים

מעיקר הדין אפשר לערב אף כשהם עדיין קפואים, ומהיות טוב אם אפשר נכון להמתין עד שיפשירו (שבט הלוי ח"ט).

החייבים בעירוב

בעל הבית שהניח עירוב תבשילין מהני לכל בני ביתו והם אינם צריכין לערב לעצמן לפי שהם נטפלין להבעה"ב כיון שהם אוכלים ממאכליו.

חיוב אורחים בעירוב

אורחים המתאכסנים אצל בעל הבית כגון בנינים נשואים הנמצאים אצל הוריהם ליו"ט ושבת ובכוונתם לסייע בהכנת התבשילין ביו"ט לצורך השבת, או להדליק נרות מיו"ט לשבת, יש להסתפק אם הם חייבים בעירוב תבשילין או שנטפלין לעירוב של בעה"ב. והמנהג הוא שאינם מערבים לחוד ונכללים הם בעירוב של הבעה"ב (אשל אברהם בוטשאטש) והרוצים להחמיר יכולים לערב לעצמם בלא ברכה ורק יאמרו הנוסח בהדין עירובא או שיבקשו מהבעה"ב שיזכה להם את עירובו ע"י אחר שאינו מבני הבית (וכדמפ' סי' תקכ"ז סעי' ח') (מועדים וזמנים ועוד).

לעילוי נשמת

האה"ח מרת **איטא ראזמאן** ע"ה

ב"ד יוסף ז"ל
גלב"ע ה' סיון

לעילוי נשמת

האה"ח מרת **מלכה אילאוויטש** ע"ה

ב"ד יקותיאל יהודא ז"ל
גלב"ע י"א אב

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי היחלולא אשר בשמותם נקובים

היחלולא רצדיקיא

הגה"ק רבי מאיר בן הגה"ק רבי ארון לייב זי"ע מפרעמישלאן

יומא היחלולא כ"ט אייר (תרי')

הגה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זי"ע נולד לאביו הרה"ק ר' ארון לייב בן הרה"ק ר' מאיר הגדול מפרעמישלאן, כבר בילדותו הי' ילד המורס מעם בגודל מדורגותיו, וסיפר מלמדו שבהיותו כבן עשר שנים כבר או החל רוח ה' לפעמו והי' בעל רוח הקודש, שהי' מסתובב ביום ה' שהי' יומא דשוקא, ומגלה להקצבים איזה בהמה כן לקנות שבועדיא הי' כשר, ומאיזה בהמה למנוע מלקנות שהי' טריפה, והי' עשה תמורת תשלום גמול לכל בהמה כדי שהי' לו כסף לחלק לעניים עבור צרכי שבת, עד שנודע הדבר לאביו הקדוש, אשר גער בו ופקד עליו לאמר: "א' וינגל טאר נישט אויס זאגן סודות פון חדר".

עם הסתלקות אביו הקדוש ביום ב' אדר תקע"ג מילא את מקומו בפרעמישלאן, עד מהרה נתפרסם ברוח קדשו המפליאה שלא הי' דומה לו כידוע, ונהרו אליו כל חסידיו אביו הקדוש להורות להם הדרך ילכו בה בדרכי עבודת ה', גם שאר המון עם נהרו אליו לאלפים להתברך ולהושע ממנו בעצה ותושיה, מתחלה הי' בעלי מחלוקת שלא חששו לפגוע במשיח ה', וכתוצאה מזה נאלץ לעזוב את פרעמישלאן, ועבר לליפקאני, ולאחר שלש שנים חזר לפרעמישלאן והתפרסם ביותר שאת וביתר עוז.

לעת אקנתו העתיק משכנו משום סיבה בלתי ידועה מפרעמישלאן לעיר מיקולאייב, ונהג שם נשיאותו שבע שנים, בשנת האחרונה נסע אליו הרה"ק מצאנז זי"ע עם בניו הצדיקים, כשהי' עוד מחוץ לעיר שלא לקראתו את משמשו, ואמר המשמש בהשיגם, הנה הרבי שלחני לקראתכם, כי אמר כי יבוא לכאן שר התורה מצדיקי הדור מגלילות קראקא, טרם נסיעת הרבי חיים זי"ע לביתו, אמר ר' מאירל יש לי לשאל שאלה ועצה מגדול התורה, יען ראייתם כי מאז אנכי דד בדירות קטנות, וכעת רצוני לקבוע דירתי בדירות מרווחים, והנני שואל הסכמתכם, השיב הרבי חיים (כשגגה היוצא מלפני השליט): מדוע לא... מיד דפק ר' מאירל באצבעו, כאילו כבר עבר ונגזרה גזירה בתשובתו, ומיד חזר הרה"ק מצאנז ואמר איננו מסכים בשום אופן, אז אמר ר"מ כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד, ובאותה שנה נסתלק הרה"ק מפרעמישלאן זי"ע בשב"ק כ"ט אייר תרי' כשישב על כסא קדשו אמר שיש לו חולשת הלב, והלכו להביא לו מים להשיב נפשו, אולם בבואה כבר לא הי' בחיים, ונשא אותו לעיר אבותיו בפרעמישלאן, והי' אשר חרטו על מצבת קבורתו: "איש ירא אלקים הרב החסיד ועניו עבד ה' מנעוריו ורבים השיב מעוזן ודובר אמת בלבבו אוהב צדקה ומשפט אמת פזר נתן לאביונים בוצינא קדישא", ר' מאירל אמר פ"א כי בחר לו מקומו בגן עדן ליד התנא ר' מאיר.

עני רואה

נתפרסם מאד בגודל מדת הרוח הקודש ועינו הטהורות שראו למרחוק, מחשבת כל איש ואיש וכל רז לא אניס ליה, עם כי בתחלה לא נראו בעיניו של הרבה צדיקי הדור גילויי רוח הקודש שסברו כי 'כבוד ה' הסתר דבר', אבל נתקיימו אצל רובם ככולם את זהב בסופה' וראו כולם שצדיק וישר הוא, עמד בקשרי ידידות עם צדיקי דורו, גם לפלא היא יחסיו עם הרבנים גדולי הדור שעמדו והשתוממו מול גילויי הרוח הקודש, ועמד בקשרי ידידות עם הרבה מהם, כמו הגאון ר' שלמה קלוגער זצ"ל שכמה וכמה פגישות נתקיימו ביניהם, הגאון ר' יעקב זאב אורנשטיין זצ"ל בעל ה"ישועות יעקב", הגאון ר' יוסף שאול נאטאנהאן זצ"ל בעל ה"שואל ומשיב", וגיסו הגאון ר' מרדכי זאב הלוי איטינגא זצ"ל מלעמבערג, סיפר רביה"ק זי"ע,

שהרבני החסיד הנגיד ר' קלמן כהנא ז"ל מעיר סיגוט, הי' כמה שנים חשוכי בנים ר"ל, ונסע אל ר' מאירל מפרעמישלאן זי"ע להזכיר עצמו לפניו, שאל אותו ר"מ אם זכה פעם לראות את פני קדשו של הגה"ק בעל ישמח משה מאיהעל זי"ע, השיב לו כן זכיתי לראות את פ"ק, ושמח לזה ר"מ עד מאד ואמר: בווא ונערוך סעודה לכבודו של יהודי אשר זכה עוד להכיר את הרה"ק היש"מ, באמצע הסעודה הגיד הרה"ק: "נישט קשה דער יש"מ האט איבערגעלאזט אן אייניקל אויף דער וועלט, (ה"ה מרן הייטל זי"ט) וואס דערלייכט דער וועלט", וצוה למשמשו ר' ארי' שיקח נייד ועט סופר, ויכתוב שמות הבנים שילדו לר' קלמן, והי' מונה וסופר ולכלם בשמות יקרא, בנ הרשאון שילד לו בעזהושיית יקרא שמו בישראל משה שמחה, משה אחר שמו של הגה"ק בעל יש"מ, שמחה עבור השמחה שהי' לו מיהודי זה

להלצה אל יפלא בעיניכם כי הצדיק מאוהעל שותק בעולם העליון ולא פעל עוד הגאולה, כי כבודו אותו בדרשה כבואו שמה, ועוד משה עומד ומשמש בדרשה, אבל רבינו ז"ל אמר שהוא לא שמע מאבותיו זאת ואמר: אני שמעתי מפ"ק אאמו"ד שהי' מוחזק לאיש אמת, שסיפר בשם הרה"ק הר"ר מאיר מפרעמישלאן ז"ע שהי' בעל רוח הקודש אמיתי, - וסיפר תמיד מהמתרחש בשמים כמו בארץ, והי' בקי בשבילי דרקיע - שהישמח משה לא רצה ליכנס למקומו לגן עדן, עד שהתחיל דוד המלך לנגן בכינורו ומחמת נעימות קול הניגון הלך אחרי הניגון עד שנכנס לגן עדן.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

לוח ההילולא

כ"ט אייר

❖ רבי מאיר מפרעמישלאן ב"ר ארון ארי' - תר"ז

א' סיון

❖ רבי מאיר הלוי הורוויץ מטיקטין ב"ר שמואל שמעלקא (מהר"ם טיקטין) - תק"ג
❖ רבי אליעזר דוד גרינוואלד מסאטמאר ב"ר עמרם (קתן לדוד) - תרפ"ח

ב' סיון

❖ רבי משולם זושא יצחק מטלמאש ב"ר יחיאל מיכל מקורמא - תרצ"ו
❖ רבי ישראל מוויזניץ ב"ר ברוך (אהבת ישראל) - תרצ"ו
❖ רבי חיים אלעזר שפירא ממונקאטש ב"ר צבי חיים (מנחת אלעזר) - תרצ"ז

ג' סיון

❖ רבי יעקב שמשון משפיטיווקא ב"ר יצחק - תקס"א

ה' סיון

❖ רבי זאב וואלף מזיטאמיר (אור המאיר) ב"ר שמואל - תקנ"ז
❖ רבי גרשון אשכנזי אב"ד ניקלשבורג ומיץ ב"ר יצחק (שורת עבודת הגרשוני) - תנ"ג

ו' סיון

❖ דוד מלך ישראל בן ישי - ב"א תתקכ"ד
❖ רבי ישראל ב"ר אליעזר (הבעש"ט) - תקי"ב
❖ רבי אברהם שלום מסטראפקוב ב"ר יחזקאל שרגא משינאווא - ת"ש

ז' סיון

❖ רבי ישכר בעריש מזידיטשוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר סאפרין - תקצ"ב

שהכיר עוד את היש"מ, ואח"כ פרט ואמר את שמות כולם, בנים שעתידים עוד להוולד לו, עד שהגיע לבנו הצעיר שקרא בשם שמואל זאנוויל, אחר שם אביו של ר' קלמן אשר הי' אז עדיין חי, והנה דבריו של ר"מ נתקיימו בכל פרטיהן שנולדו לו בנים כמנין שהגיד מראש, וגם לכלן קרא בשמות שצוה, וכאשר נולד לו בנו הזקונים שהי' צריך להקרא בשם שמואל זאנוויל הי' אביו עדיין בין החיים וימים אחדים לפני הברית הלך לעולמו וקראו שם הילד אחריו, וראו כי לא נפל אפילו דבר אחד מדברי הר"מ ארצה, והי' לפלא.

פועל ישועות

בנוסף הי' מפורסם גם כפועל ישועות גדול מאד שההמונים ניושעו על ידי ברכת קדשו, הרבה פעמים הי' דרכו לפעול פעולתיו וישועותיו בזה שפירש פסוקי התנ"ך ומאמרי חז"ל ובה כלל ברכותיו, פ"א ישב עם הני תרי גאונים ה"ה הגאון ר' יוסף שאול נאטאנוהאן זצ"ל בעל ה"שואל ומשיב", וגיסו הגאון ר' מרדכי זאב הלוי איטינגא זצ"ל, והנה נכנסה אשה מרת רוח עם בקשתה, שבעלה חולה מסוכן מאד ר"ל, ענה לה ר"מ שתוכל לילך לביתה, ומובטח לה שבעוד שעה יקום בעלה מחליו, כאשר שמעו הגאונים את דבריו הי' בעיניהם לפלא גדול, ויתפלאו איש לרעהו איך יקום הדבר, ואיככה יוכל להיות שבעוד שעה קלה ייצא חולה מסוכן כזה, ויהי' בשלימות הבריאות כאחד האדם, וכראות ר"מ את תמיהתם ענה ואמר: איתא במסכת ברכות (דף) במתניתין, אמרו עליו על ר' חנינא בן דוסא, שהי' מתפלל על החולים ואומר, זה חי וזה מת וכו', ולכאור' קשה, דבשלמא אם אמר זה חי, הי' בזה תועלת להרגיע את רוח החולה ובני ביתו, אלא זה מת, למה איצטרך למימר, אלא דכתיב (ישעי מג א) נתתי כפרך מצרים כוש וסבא תחתך וגו', כלומר שבאם מתפללים על חולה, אם אין ברידה אחרת, אז לוקחים איוה ערל לכפרה, למען יהי' כפרתו שזה הערל ילך למיתה, והיהודי החולה יכנס לחיים טובים וארוכים, וזה מה שאמר ר' חנינא בן דוסא זה חי וזה מת, כלומר שזה היהודי חי מפני שזה מת, היינו הערל הלוה ימות תחתיו ועי' הכפרה יוצא היהודי ממות לחיים.

בשבילי דרקיע

ידוע מה שהבטיח מרן בעל הישמח משה לפני פטירתו שהוא יחיש למעלה את קץ הגאולה, ולא יכנס לגן עדן עד שיבטיחו לו שתהי' מיד הגאולה שלימה, וידוע מה שאמר ר' מאיר מפרעמישלאן ז"ע שבאמת כן הי' שלא רצה היש"מ ליכנס לגן עדן, ונעשה רעש גדול בפמליא של מעלה, עד שדוד המלך התחיל לנגן עם כינורו, ונתפעל היש"מ מנועם עריבות הקול, וככה נמשך אחרי הקול לגן עדן (עין בחיזוי תדה פ' מטת מסעי שנת תשי"ג שמספר ואת רביה"ק באריות, ועיין גם בדברי זאל על מעדים על קולת את טו) פ"א תחת אחת השיחים עם רביה"ק ז"ע סיפר אחד העובדא בנוסחא אחר והיא שר"מ אמר בדרך קרוב

אלקא דמאיר עננו

מקור כל הסגולות והישועות

וזה לשון קדשו של כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

במסיבה לטובת כולל עצי חיים ד'סאטמאר בני ברק שנערכה בב"פ ביום השלושים להסתלקותו של רביה"ק בעל ברך משה ז"ע

דער כולל עצי חיים ד'סאטמאר אין בני ברק
איז דעם טאטנ'ס הייליגער כולל אין ארץ ישראל
לצדקת רבי מאיר בעל הנס

קול התאחדותינו ש"י התאחדות האברכים ד'סאטמאר בני ברק

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון,
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

שלשת ימי הגבלה - הכנה למתן תורה

לו יקרא מיוחס והיא כדוגמת המראות שהשתקפו בו כל הצעירים אע"פ שלא הי' בידו שום יחוס עצמו, כן ביום המיוחס אוגר בתוכו את כל הסגולות שלפניו ושל אחרייו והוא הדבר בכל מי שרואה בעצמו שאין לו שום יחוס רק מה שלפניו ושל אחרייו, זה עצמו הוא יחוסו. (נר ישראל)

גם בחודש הזה כיון שקרבו לפני הר סיני נתגלה ג"כ שיוכלו לקרב את עצמם להקב"ה ולקבל התורה ולקרב עצמן לפני הר סיני, סיני מלשון שנאה שינא לכל דבר רע כמו שאמרו חז"ל סיני שבו ירדה שנאה לעובדי כוכבים ומזלות רצונם לומר למעשה עובדי כוכבים ומזלות ולזה צריך כל אדם כשבא ר"ח סיון עד חג השבועות לקרות באותו עסק התורה ולהמשיך לו זה הקדושה שנתגלה ביום זה וזהו שפי' רש"י שיהיו דברי תורה חדשים כאילו היום נתנם דהיינו שבאמת נתגלה כל דבר בעתו. (עבודת ישראל)

ויאמר משה וכו' היו נכונים לשלשת ימים ומה היו עושין באותן הימים היו מתפללין להשם יתברך והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך. (בארת המים)

חודש סיון הוא כנגד אוון שמאלי ענינו ע"פ מאמר העולם כאשר שומעים ושוכחים שנכנס באוון ימין ויוצא באוון שמאל אבל בסיון שהוא קבלת התורה צריך להיות שגם אוון שמאל ישמע ולא יצא מראש כלל. (תורת אבות)

בר"ח סיון דיבר הרבה מהכנות לשבועות שיש כמה אנשים שנכשלים בזה שמחפשים קודם להשיג חיות ואור כשרואים שאין זאת עמם נופלים ומעורבבים בלבם אבל באמת צריך לעמוק בעבודתו וזאת יבא ממילא. (בית אהרן)

וקדשתם היום ומחר כי א"א לזכות לתורה רק ע"י פרישות מתאוה וקנאה ותחרות וכל מדות מגונות. (זרע קודש)

וקדשתם היום ומחר. אתפשטותא דמשה בכל דרא וז"פ וקדשתם היום ומחר דיש מחר שהוא לאח"ז דהיינו שיקדשם בכל עת בהגיע ימים הקדושים הללו של מתן תורה ילך משה לעולם העליון לקדש את ישראל. (חסד לאברהם)

ונמצא שיכול האדם להרגיש בכל יום ויום קדושת כל המועדים, ולא כמו ההמון עם שבר"ה כולם ועומדים לפניו ית' בתפלה ותחנונים ושבים בתשובה ומפשפשים במעשיהם על עיי"ת, ובפרט ביו"כ ואח"כ המה שבים לקדמותם, וכמו"כ בחג השבועות המה מקבלים את התורה ואח"כ המה חוזרים לקדמותם, ולא עשה הקבלה זו רושם בלבם על כל ימי השנה אך עיקר קבלת התורה צריך להיות באופן זה שיקבל האדם האור הרוחניות שבתורה"ק ושיטעם וירגיש העריבות נעימות וידידות התורה"ק שעל שם כוונה זו סופרין ספיה"ע מפסח עד עצרת שהיא הכנה על קבלת התורה בכדי שיספר ויזכר ויטהר האדם א"ע אז מכל הזוהמות והטומאות בכי שיהיה כלי מוכן לקבל האור הרוחניות שבתורה ושירגיש עריבות ומתיקות אורה בכל ימות השנה, ושיבוא בכל פעם להשיג אורות חדשים בהתורה"ק. (מגן אברהם)

פ"א אמר היהודי הק' מפשיסחא, שכל הבריאים מוכרחים לספור בימי הספירה בלשוניהם מספר הימים אף עכו"ם, והיה לפלא בעיני שומעיו ולקחו במבחן גוי א' לביתו והיה עמו כל מעל"ע לשמוע כל מה שידבר וסיפר להם מעשה שיהי לו עם בהמה שמכר בעד סכום דוקטין וסכום הזהובים ושמעו מהגוי הזה מספר מהספירה. (צבי לצדיק)

הרה"ק מרוזין זי"ע אמר פעם בטעם הדבר שיום ב' בחודש סיון נקרא בשם יום המיוחס הלא ביום זה לא אירע שום דבר, רק משל למה הדבר דומה למלך שהזמין אליו ארבעה מטובי הציירים ומסר להם תפקיד לצייר את קירות ארמונו, האומנים חילקו את העבודה ביניהם שכל אחד יצייר קיר אחד בכל חדר, הם עשו את המלאכה כמיטב כשרונם, חוץ מאחד שלא עשה מאומה, ורק ישב וחישב חשבונות ומדד מדידות, ולא הבינו חבריו פשר הדבר, עם תום העבודה, בא זה והביא מראות יקרות, וחיפה בהם את הקיר הרביעי, והשתקפו בו כל הציירים של שאר הקירות בהתמזגות נפלאה, ואמנם הקיר הזה היתה היפה ביותר, כמו"כ - סיים הרה"ק מרוזין - דווקא משום שאין היום הזה מיוחס לעצמו בשום חשיבות מיוחדת, וכל יחוסו הוא מיום שלפניו (ראש חודש) ומיום שלאחריו (שלשת ימי הגבלה) משום כך

קשר צדיקים מן המנין

(עפ"י פנהרין כ"ו ע"א)

**אויב וויל מען האבן א קשר
צום פעטער ז"ל און צום
טאטען ז"ל איז דאס דורכן
שטיצן מוסדות יטב לב**

(מדברי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א,
ג' במדבר דינער השנתי בעיר וויליאמסבורג)

זייט אייך מקשר צו רבוה"ק זי"ע
דורכן אויפנעמען "זייערע" שלוחים, ה"ה

הרה"ח ר' **ירחמיאל ביטמאן** הי"ו

הרה"ח ר' **מענדל לעווי** הי"ו

מו"ה ר' **דוד יואל כהן** הי"ו

מו"ה ר' **פנחס יצחק**
שמאיע הי"ו

עסקני מוסדותיני בסבר פנים יפות

הכנה למגבית חינוך הטהור
א' פנחס תשס"ט

מוסדות | **יטב לב** | דרבינו יואל

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

כניתי — ע — בלתי מוגה

יום א' פרשת כי תצא תשס"ז לפ"ק

שיחות קודש שהתקיימה בין הגאון האדיר חו"פ בעל קנה בשם וצוללה"ה עם יבדלחט"א ידי"נ כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
 בעת ביקורו של רבינו שליט"א בעיה"ק ירושלים ת"ז

שיחה זו עדיין לא נדפסה עד כה, ונחזין לציין כי הגם שבשעת מעשה נכחו כו"כ רבנים ואדמו"רים ות"ח שנטלו חבל בהשיחה לא העתקנו רק מה שנו"ג עם הגאון הקנה בשם וצ"ל, ויתכן שנפלו שגיאות בהעתקת הדברים, ע"כ אין להוציא מזה הלכה ולמעשה כלום, ועל אחריות המעתיקים בלבד, וכל הזכויות שמורות

צו זאגן נאר הלכות תחומין? נאר דער אמת איז אז אידן זענען נייגעריגע, די מצוה איז געווען הגבל את העם מ'זאל נישט זיין נייגעריג, נשים טארן נישט לערנען קיין תורה, ווילן זיי דוקא יא לערנען, תשעה באב ווען מ'טאר נישט לערנען וויל מען דוקא יא לערנען, אזוי איז איסור תחומין, א איד טאר נישט אריינגיין אויפן פלאץ פון די כהנים, דאס איז די שווערסטע נסיון אז מ'זאל נישט אריינגיין... וועגן דעם אז מ'קומט זיך מגייר זיין זאגט מען אן תחומין, אז מ'זאל זיך האלטן יעדער אין זיין תחום תחומין דאס איז דער יסוד פון א איד, און אז אידן האבן אעפ"כ מקבל געווען די תורה דאס איז די השיבות...

יצוה רבינו להביא עוד כוסות כדי לכבד את האורח החשוב וכאשר חפשו ולא מצאו על אתר סיפר רבינו:

כאשר הופיע הגאון בעל קנה בשם וצ"ל ישבו עם הרבה רבנים חשובים ובתוכם הגאון רבי אברהם יצחק אולמאן שליט"א חבר הביד"צ, והגרא"י אולמאן שליט"א פינה את מקומו להגרי"מ וצ"ל ואמר ע"י:

דער כלי חמדה פרעגט א קשיא, ס'שטייט ווען דער אייבערשטער האט געוואלט געבן די תורה האט ער געפרעגט די בני ישמעאל צי זיי ווילן נעמען די תורה, האבן זיי געפרעגט מה כתיב ב'י, האט ער גענטפערט לא תגנוב, האבן זיי געזאגט אז זיי ווילן נישט, לא תרצת, ווילן זיי נישט, נו, וואס איז די רבותא אז אידן ווילן יא? וועלכער ערליכער איד וויל זיין א גנב, א רוצח?

זאגט ער א תירוץ ווייל מיר זעהן אז ווען א גר קומט זיך מגייר זיין זאגט מען אים הלכות תחומין, לכאורה פון גאנץ הלכות שבת האט מען נישט געטראפן קיין אנדערע הלכה

די מוסדות וואס דער פעטער ז"ל האט מייסד געווען אין ארץ ישראל באלד נאך די מלחמה, איז געווען ביי אים חביב ביותר
עס איז ביי אים געווען די ערשטע צדקה
 און ער האט דאס געזאגט, אז זיינע מוסדות דארף זיין די ערשטע צדקה

(מתוך דברות קודש שהשמיע רבינו שליט"א אצל דינער לטובת מוסדות יטב לב בארה"ק - ג' במדבר העל"ט)

רבינו: יא, לידער אין ארץ ישראל מווג שוין נישט, אבער דא אין ירושלים וואוינען מויענטער יראים ושלמים. מ'זעהט דאך דא אויך נייע געגענטער, דער עולם וואוינט היינט אויף פלעצער וואו עס האבן אמאל נישט געוואוינט מיט יארן צוריק קיין ערליכע אידן.

ישאל רבינו על פרטים שונים בעניני המקראות בירושלים, שהג'ר"מ זצ"ל היה הממונה ע"ז מטעם העדה החרדית

הג'ר"מ: מען איז מהדר מען זאל לייגן מי גשמים כ"א סאה אין די מקוה, עס זאל זיין רוב מי גשמים, דאס איז הויך די אוצר השקה פון די מי גשמים.¹

רבינו: דא אין ירושלים רעגנט דאך נישט אלעמאל, ביי אונז רעגנט דאך זומער אויך, מילא קען מען זיך אן עצה געבן, דא רעגנט דאך נישט זומער.

הג'ר"מ: מ'דארף ברענגען צו מאכן ריווע בורות וואס זאלן קענען האלטן אויף כמעט א יאר (ומבורות אלו לוקחים בכל פעם אף בקיץ המי גשמים).

וכיכר את רבינו לברך על היין

ובירכו רבינו: להיים להיים, מ'זאל זיין געזונט און שטארק דער אייבערשטער זאל העלפן מיט בריאות, און סיינע דשמיא מיט הרבצת התורה און מהרה להודות דבר ה' זו הלכה מיט הרחבת הדעת און אלעס גוטן.

ואמר הג'ר"מ שכנו הרה"ג ר' משה שליט"א מתתן כיום די הבע"ש, ורוצה להזמין את רבינו שליט"א לפאר על ראש שמחתו, אבער דער רבי פארט שוין אחיים א טאג פריער, ואיחל רבינו מברכת קדשו להגל השמחה להג'ר"מ זצ"ל ולבנו להבח"ח הג'ר"מ שליט"א.

1

עי' מקוה ישראל להג'ר"צ רבי אשר שטיינמען זצ"ל שהביא מנהג זה בשם רביה"ק מרן הדברי יואל זצ"ל, ועי' בשו"ת קנה בשם להגאון זצ"ל (ח"א סי' ק"ב/ח"ב סי' פ"ה) בכיור ענין זה.

דער דברי היים האט זיך משדך געווען מיטן בעלזער רב, רבי ישע'לע (הרה"ק רבי יצחק ישעי' מטשענעוו זצ"ל) איז געווען אן איידעם אין בעלזא, ביים איידעם פון רבי ישע'לע מבעלזא ז"ל (הרה"ק ר' היאל מקרווילין זצ"ל). ער האט געוואוינט שפעטער אין קראקא.

דער בעלזער רב איז געווען דער מחותן מצד הכלה, און דער שידוך איז געשלאסן געווארן אין צאנז, דער צאנזער רב איז שוין געווען א זקן, און דער בעלזער רב איז נאך געווען א אינגערמאן, איז ער געקומען קיין צאנז שליסן דעם שידוך. ווען דער דברי היים האט געהערט אז דער בעלזער רב קומט, האט ער געהייסן צוגרייטן דעם טיש לכבודו, און מ'האט צוגעגרייט שיינע בעכערס, מעלערס, מיט א טישטוד. ווען דער דברי היים איז אריינגעקומען אהין האט ער זיך אנגערופן צום בעלזער רב "מחות, איך וויל נישט זיין קיין גונב דעת, גארנישט איז נישט מיינס, אלעס דא איז געבארגט".

דער דברי היים האט געהאט א טאכטער נחמה'לע וואס זי האט אים געפירט די שטוב, זי איז געווען די רביצין פון רבי יצחק טובי' רובין, האט דער דברי היים געזאגט "מיין נחמה'לע זי האט זיך געשעמט מיט וואס מיר האבן, האט זי געבארגט פון די שכנים, אבער כאמת איז גארנישט מיינס".

איך וויל דא אויך זאגן "גארנישט איז נישט מיינס..."

וכיכר רבינו את הג'ר"מ זצ"ל לברך על היין

הג'ר"מ: וואס זאגט עפעס דער רבי צו ירושלים? **רבינו:** ווענדט זיך, ירושלים של מעלה אדער ירושלים של מטה... ס'זאלט ווען געדארפט זיין כולו קודש.

הג'ר"מ: מ'דערציילט אז איינער האט געזאגט פארן חזון איש אז בני ברק גייט ארויף, און ירושלים גייט אראפ, האט ער געזאגט אז ס'איז ריכטיג, אבער ביז ווען בני ברק בעליתא וועט אנקומען צו ירושלים בירידתה וועט נאך נעמען אסאך יארן...

און דאס פאדערן מיר פונעם גאנצען ציבור, אז מען זאל וויסן.

אלע שירים זענען קודש, שיר השירים איז קודש קדשים.

אלע צדקות איז הייליג, מוסדות יטב לב, דארף מען וויסן איז קודש קדשים.

און אזוי איז דאס אויך געווען אלע יארן ביים טאמן ז"ל.

(מתוך דבוח קודש שהשמיע רבינו שליט"א אצל דינער לטובת מוסדות יטב לב בארה"ק - ג' במדבר העל"ט)

רבינו: דער רב גייט נאך צו די שהיטה?
הגר"מ: יא ב"ה.

עמיצער האט מערער געווען ביי די שהיטה, ביי די זאלץ פארוואס זאל מען נישט משפשף זיין.

רבינו: ווען זאל מען משפשף זיין?

הגר"מ: פאר די שרוי, אזוי שטייט דאך אין דרכי משה (וי"ד סי' ס"ט את א) אז ס'דארף זיין שפשוף בידיים, דא מאכט מען עם מיט א בערשטל.

אבער מאכט זיך אמאל איז דא א נצרך הדם, מילא שניידט מען עם אוועק. דער הוות דעת (פ"ק) זאגט אז אויב מ'שניידט אויף דארף מען נאכאמאל אן הדהת.

רבינו: אז מ'שניידט אויף שטייט דאך שוין אין שו"ע (סי' ס"ט פ"א) אז מ'דארף האבן נאכאמאל אן הדהת.²

הגר"מ: די שאלה איז צי מ'דארף נאכאמאל שפשוף.³

רבינו: ווי אזוי מאכט מען דא, מיט א בערשטל?

הגר"מ: יא, די שאלה איז נישט אויף די גאנצע, נאר דארט ביים צרירת הדם.

רבינו: ס'מאכט זיך ביי די עופות קליינע שטיקלעך בלומ.

הגר"מ: אז ס'איז דא פארגליווערטע בלוט שניידט מען דארט אויף. עם טרעפט זיך אויך ביי די לעבער, ווען מ'זעמט ארויס די מרה (כמבואר סי' ע"ג סי' דבכד צריכין ליטול המרה קודם הצלי)

רבינו: דא מאכט מען מיט א בערשטל? אין אמעריקע לאזט נישט די רעגורונג מאכן מיט א בערשטל.

הגר"מ: מ'זאל עם נאר דאהי נישט דערציילן, זיי וועלן עם נאך דא וועלן נאכמאכן...

רבינו: זיי זאגן אז דאס בערשטל ברענגט אריבער באצילן פון איין עוף צום צווייטן.

*

הגר"מ: מיר האבן געוואלט בעטן דער רבי זאל קומען זעהן די שהיטה.

רבינו: יא, כ'האב זייער געוואלט, ווען כ'וואלט געהאט צייט וואלט איך ווען געגאנגען.

הגר"מ: אפשר וואלט מען געקענט מארגן מאכן צייט?

רבינו: מארגן האפן מיר צו זיין אין מירון. דינסטאג פארט מען שוין אהיים.

הגר"מ: אפשר וואלט שייך געווען נאך היינט? ביז צוויי אזויגער בערך שחט מען.

רבינו: ווען הייבט מען אן צו שחטן?

הגר"מ: מ'הייבט אן פרי, ארום זיבן אזויגער אינדערפרי.

דארט איז דא א ביהמ"ד מיט א ספר תורה, מ'דאווענט דארט. ס'איז דא יעדע 20 מינוט א הפסקה, יעדע דריי א

האלב מינוט איז מען בודק דעם חלף מיט א בדיקה לחה (עי' פ"ח סי' י"ז סק"ד) ללחלה הצפורן ברוק קודם הבדיקה (עי' פ"ח סי' סק"ד, ובדע"ק סק"ד).

רבינו: דאס פלאץ איז היינט אין עמרות.

הגר"מ: ס'איז נישט מער ווי א פערטל שעה צו פארן אויפן נייעם וועג. ס'איז נאך אפשר שייך צו קומען היינט?

2

ו"ל המחבר: "ואם אחר שהדיח חתך כל נתח לשניהם או לשלשה צריך לחזור ולהדיחם, והחוו"ד שם מבאר דטבע הדם לגר אחר חתך הסכין, ע"י"ש.

3

בריש הלכות מליחה (סי' ס"ט פ"א) מבואר דצריך להדיח הבשר קודם המליחה, וא' מן הטעמים הוא דאם לא ידיו או יתמלא המלח מן הדם ולא מהני מליחה (ע"י" שם בשם המור"כ). וע"כ כתב המחבר שאם ארד ההדהת חתך בבשר צריך עו"פ הדהת שנית ומעכב אף דיעבד, וכיאר הדברים כתב הש"ך (פ"ק) והחוו"ד (שם) שטבע הדם לגרור אחר החתך, וא"כ יעשה המלח פעולתו.

עוד כתב שם (סי' ס"ט) שאם יש דם בעין על הבשר לא מהני מליחה אף דיעבד, וע"כ אם רואין אחר השחיה (ששורין הבשר חצי שעה קודם המליחה כדי שיתרכב הבשר, רמ"א שם) ציריות דם מסירין אותו בסכין.

ולח טען הגאון בעל הקנה בשם זצ"ל שא"כ אחרי החתך יש לשפשף עו"פ אותו מקום עם בערשטל ולא הי' סגי בשרוי.

ורבינו שליט"א השיב שאצלינו אין משתמשין כלל עם בערשטל רק עושין הדהת ע"י ורם של מיב.

והתפללו אל דרך ארצם

אז מען וויל די תפלות פון א איד זאל נתקבל ווערן, דארף מען האבן א קשר צו ארץ ישראל. די תפלות גייען דורך ארץ ישראל, מוז מען זיין מקושר מיט ארץ ישראל, און דאס קען מען נישט זיין נאר דורך החזקה פון מוסדות יטב לב.

(מתוך דברות קודש שהשמיע רבינו שליט"א אצל דינער לטובת מוסדות יטב לב בארה"ק - ג' במדבר העל"ט)

רבינו: סווענדט זיך באמת, ס'איז ווי א טאג, ס'קען זיין א טאג וואס מ'שמעלט אוועק זיבן-אכט פראצענט, ס'האט אזוי אויף איין פלאץ ווי מ'דערקענט אזא...

הגר"מ: יא, דאס איז ביי אונז אויך אזוי, דאס איז דער פלאץ וואו ס'מאכט זיך ...

רבינו: יא, דאס איז אבער א גרויסער פראצענט וואס עס מאכט זיך אזוי, עס איז ווי א טאג. אבער עס שטייען בודקים און קוקן דאס איבער.

די לונגען באקומט מען יעדן טאג אנהויב טאג און מ'זעהט ווי אזוי דאס איז היינט (אם יש בהם בעוהת או מורסא וכדו דטריפה, כמבואר סי' ל"ז).⁵

די עופות קומען דאך אלע פון איין פלאץ, אבער אפילו ווען עס קומט פון איין פלאץ איז אויך נישט אייניג איין טאג. מיט די צווייטע, אמאל זענען זיי פארקילט...

ביי אינדיקעס איז זייער שטארק שכיח טריפות, ביי די לונגען, ביי אינדיקעס קען זיין צוואנציג פראצענט טריפה.

הגר"מ: אמאל איז דאס נישט געווען אזוי, היינט האבן זיי נישט קיין כח צו שטיין אויף די פיס.

רבינו: משטאפט זיי אזוי, מ'בלאזט זיי אן באקומען זיי א חולשה, אבער אינדערויסן ביי די פיסלעך איז נישטא קיין ריעותא, די צומת הגידין, קיין שום ריעותא, גארנישט.

מ'באקומט עס אזוי, אמאל זעהט מען פונדערויסן...

הגר"מ: די וואס ווייסן דערקענען עס, איינער וואס מוט נישט דערין וועט נישט כאפן.

רבינו: מ'זעהט פארשידענע מאדנע זאכן ביי די עופות, אמאל זעהט מען מערערע פיס, מיר האבן געהאט פאר נישט לאנג א עוף וואס האט געהאט צען פיס, צען קליינע פיסלעך. (ויש לחוש מדוין יתר כנטול דטריפה, כמבואר סי' נ"ה סי"ד).⁶

ס'וואלט געווען א דבר גדול אויב דער רבי וואלט געקענט קומען, באמת א דבר גדול.

רבינו: נו, גוט, דאס הייסט אז דאס מוז זיין אומר ועושה...

בין הכאים עבר הרד"ג ר' מרדכי טרעץ שליט"א מנהל תורה תמימה ברסלב.

רבינו: ער קומט דאך כסדר קיין קרית יואל.

ר' מרדכי: איך האב זיך געוואלט באדאנקען אויף דעם וואס דער רבי איז אונז כסדר מחזק, בפרט יעצט ווען דעם רבי'נס זון (הגה"צ אב"ד קהלתינו דק" בוויילאמסבורג שליט"א) איז געווען ביי אונז אין תלמוד תורה פרייטאג, ער האט מחזק געווען די מלמדים. (כאשר רבינו שליט"א נסע אז לנסיעה קצרה בת ימים ספורים ולא הספיק הומנו לילך לבקר בהמוסדות הקדושים שמתנהלים על טהרת הקדוש, לכן שלח את בנו הגה"צ הנ"ל בשליחותו לבקר בהיכלי המוסדות היחלק סכומים אדירים לכל מלמדי תשכ"ד)

הגר"מ: דער רבי האט דאך דאס געזאגט ביי די הרשה ביים קבלת פנים אז דארט ווי מען לערנט בקדושה דארט איז ירושלים.⁴

והזרו לדבר מעניני השחימה

רבינו: ביי אונז באקומט מען די קישקעס פון יעדן עוף (אם ניקב מקום היתר באמצע הדקין וטריפה, כמבואר סי' מ"ז סי"ה) דאס האט מען ביי אונז לעצטנס איינגעפירט.

הגר"מ: דא איז דאס נישט אזוי מצוי, די חשש צומת הגידין דאס איז מצוי (שנפסק הגיד בסוף עצם הצאמכל וטריפה כמבואר סי' נ"ז סי"א).

4

רבינו הזכיר בדרשתו דברי מרן רביה"ק ז"ע בספה"ק ויואל משה (מאמר ישב ארץ ישראל סי קל את ים) ביאר שהחוב לקנות קרע בא"י מיד נשאי ה', הוא מלאו מפורש בקרא (שמות כג לג) לא ישבו בארץ פן יהטיאו אותך לך, ומעם זה שייך לעולם, וכל שכן הוא ששייך לאו זה באפקורסים ומחטיאי הרבים שמישראל שעלולים יותר להחטיאי את ישראל, וע"כ שמחה הוא זו שגואלים השטח מיד משנאי ה', ושמה יעסקו בתורה כפי הראוי לקדושת ירושלים.

5

ועיי מה שהאר"ך בזה הגאון זצ"ל בשו"ת קנה בשם (מסי' ל"ז ע"ד סי' מ"ה). ועיי בשו"ת מנחת יצחק (ח"ה סי' ע"ד). כן בעיי צומת הגידין עיי' בשו"ת קנה בשם (ח"א סי' מ"ד ע"ד סי' נ"א) ובשו"ת מנח"י יש תשו' שכי למרן זצ"ל (ח"ו סי' נ"ב, נ"ה ועוד) בעיי' זה.

ווער עס וויל זיין מקושר צום פעטער ז"ל נבג"מ און מיטן טאטן ז"ל,
איז די עצה צו דעם, דורך מחזיק זיין
מוסדות יטב לב אין ארה"ק
(מתוך דברת קודש שהשמיע רבינו שליט"א, אצל דינער לטובת מוסדות יטב לב בארה"ק - ג' במדבר העעל"ט)

פארן שוחט איז גרינגער ווען ער דארף נישט האלטן דעם עוף אין די האנט, ער ווערט נישט אזוי אפגעמוזשעמט, ער דארף נאר מיט איין האנט אנהאלטן דאס קעפל מאכן די תפיסה, ער איז מפריד די נוצות, און ער שחט, מילא דויערט עס מאקע נישט לאנג. וויילאנג דויערט דען צו שחט'ן אן עוף, די שחיטה בעצם נעמט דאך נישט לאנג אויב ער דארף דאס נישט נעמען אין די האנט.⁷

והלך רבינו שליט"א ביחד עם הגר"מ זצ"ל לבקר בבית השחיטה שע"י העדה החרדית

הגר"מ: בדרך כלל איז דאס שלא במקומו.
רבינו: געווענליך איז עס ביי די ארכובה, אויב עס טרעט נישט אראפ איז אויך דא מקילים.

*

רבינו: ביי אונז קוקט מען אויך דעם הלף יעדע פיר מינוט, ס'איז איינגעשטעלט אז ס'פייפט יעדע פיר מינוט, און מ'קוקט איבער דעם הלף.

הגר"מ: וויפיל שעכט מען אין די פיר מינוט?

רבינו: אה, מ'שעכט אסאך, ביי אונז שעכט מען דאך אנדערש ווי דא, ביי אונז האלט א גוי דעם עוף.

6

אמנם כשאנו עם אצבעות בשהו יש מתירין שאינו אצבע יתירה, ע"י דע"ק (שם סק"ל) שמביא להיתר, וע"י שו"ת ויען יוסף (ח"ד סי' קס"א) שהמנהג בביד"ץ דק"ק סאטמאר היה לאיסור, וע"י בס' טללי אורות (דף קל"ח) שמביא מהגה"צ מוענטא שליט"א (ה"ה מרן רבנו בעל פד"מ משה ז"ע) שפסק להיתר (חובא בס' זמנה היה רעה ח"ב פ"ג). אמנם מדין מסורה (פ"ט) אין חשש כמובאר באורך בספרי האחרונים ע"י שו"ת מנח"א (ח"ה ס' א ב) עיי"ש מ"ש בשם הגר"ק מהרש"א מראצפערט זצ"ל, וע"י בשו"ת הכצלת השרון (תניא סי' כ"ז) שו"ת חזון נחום (סי' נ"ז) וע"י בקו' כנפי נשר (שה"ל האון בעל פרס רימונים בשם האון בעל צפת פנח).

7

וכן מובא בפוסקים המנהג שאחר יחזיק העוף להשוהט, ע"י כנה"ג (סי' נ"ז בהגב"א את כ"ב), שו"ת בעי חיי (סי' ע"ד), והו"ד בובחי צדק וכף החיים (סי' את ד), וע"י שו"ת ש"ח יצחק (סי' ש"ג) שכן היה גם באונגארן מלפנים לשחוט כן. אולם בארץ המנהג שהשוהט בעצמו מחזיק העוף בידיו, וכמובאר במנחת יוסף (לקוט"ו סק"י) בשם אודל יוסף, וע"ע בדרכ"ת (שם).

מוצ"ש"ק פרשת וארא תשס"ט לפ"ק

ביקור כ"ק אדמו"ר משומרי אמונים שליט"א באכסנית כ"ק מרן רבינו שליט"א בני ברק

כאפט נישט די מחשבה פון א איד, די מלאכים ווייסן נישט פון די מחשבות במילא שטערט ער נישט, אבער ביי די מעשה קומט ער שטערק, וועגן דעם נעמט דער אויבערשטער די מחשבה און איז עס מצרף צו די מעשה.⁶

האדמו"ר משומרי אמונים התצלל לפני רבינו כי היה בדעתו לבוא לביקור אצל רבינו בהיותו בעיה"ק ירושלים בחדש אלול תשס"ז אך לא אסתיעא מילתא

רבינו: מחשבה טובה איז זיך מצרף למעשה (קידושין ל"ט).

האדמו"ר משומרי אמונים: סוף מעשה במחשבה תחילה, ווייל די מחשבה איז נאך מער פון די מעשה.

דער ערשטער בעלזער רב (הרה"ק השר שלום ז"ע) האט געטיימט, אז מ'זעט ביי א מצוה, פאר ווען ס'קומען ימים טובים, קומט פאר'ן מענטש א שטארקע אהבת המצוה, אבער די מעשה איז שוין נישט אזוי, דאס איז ווייל דער ס"מ

6

דבר זה מובא בס' דרשות מהר"א שסיפר הרה"ק מהר"י מבעלזא ז"ל, ששמע מאביו הרה"ק מהר"ש ז"ל, שהרה"ק ר' שלום מקאמינקא ז"ל שאל את הרה"ק מראפשיץ מפני כשאדם עושה איה מצוה בהרהורו הוא מלא התעוררות והשתוקקות לאותו מצוה, אבל כשאדם לעשות המצוה בפועל ממש, אוי השתוקקות מתקר אצלו, והשיב לו הרה"ק מראפשיץ, לפי שבשעת הרהורו מאותו המצוה אין היצר הרע יודע

וועגן דעם וויל איך בעטן יעדן איינציגן, כל אחד ואחד מאנשי שלומינו בלי יוצא מן הכלל
מ'איז מחוייב צו טוהן כל מצדקי, און יעדע פעולה מציל צו זיין די מוסדות בגוף בנפש ובממון. יעדער דארף געבן כפי נדבת לבו כפי יכלתו און זיך אפילו אנשטרענגען
און ווער ס'קען נישט אליינס געבן, אבער אן עסקן קען ער זיין, ער קען שאפן געלט, ער קען בעטן ביי א צווייטן, ביי א קרוב, ביי א ידיד, פאר די הייליגע מוסדות. דער חוב ליגט אויף יעדן איינעם (מתוך דברות קודש שהשטימע רבינו שליט"א אצל דינער לטובת מוסדות יטב לב בארה"ק - ג' במדבר העל"ט)

רבינו: דער רבי ר' זושא האט געזאגט אז מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, איז מייטיש אז א גוטע מחשבה פון איינעם וואס האט נישט געקענט מקיים זיין די מעשה, איז הקב"ה מצרף צוזאמען מיט א מעשה וואס א אנדערער האט געמאכט אן קיין מחשבה, און צוזאמען ווערט די מצוה געענדיגט בשלמות.⁷

ס'איז באוואוסט פון רבי ר' שמעלקא אז דורך דעם וואס מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, קומט אויס אז מ'איז נישט קרוב להפסד ורחוק לשכר, ווייל מ'רעכנט די מצוות דאפלט, און דורך דעם איז נח לו לאדם שנברא.⁸

האדמו"ר משומרי אמונים: כ'האב פונקט יעצט געטראכט אויפן וועג קומנדיג אהער, איבער די ענין פון מבטלין תלמוד תורה משום מצות התן וכלה (כתובות יז), און לויט תוס' און דער רא"ש איז דאס נאר א רשות, איז מילא אז מ'קומט קיין ארץ ישראל אויף שמחת התן וכלה איז דאך דאס א מצוה, אבער אויב מ'מעג ארויס פארן להלכה, לויטן רמב"ן אז מ'טאר נישט ארויס פארן, וואס איז וועגן א התונה.

רבינו: מ'איז נישט געפארן יעצט קיין לאנדאן צו די התונה? (שמחת נישוא נכדו י"ג עם בת הרה"ג רבי קלמן יהושע אשכנז שליט"א בן האדמו"ר מסטאנסלאוו שליט"א).

האדמו"ר משומרי אמונים: ניי, כ'האב אויך נישט קיין כח, וועגן דעם טאקע, ווייל ס'איז נישט קיין מצוה... ביי א אייגענע קינד מעג מען.

רבינו: דער ערך שי (הגה"צ רבי שלמה יודא טאבאק זצ"ל) איז געווען דער דיין אין סיגעט, ער איז געווען א גרויסער מתמיד, ווען ער האט התונה געמאכט א קינד איז ער געגאנגען נאר צו די חופה, די גאנצע התונה איז איהם שוין געווען צופיל, ביי די אייניקלעך איז ער שוין בכלל נישט געגאנגען, דא איז ער שוין נישט מחויב, ס'איז שוין דא דער מאמע וואס ער איז מחויב.

האדמו"ר משומרי אמונים: ולהשיאו אשה (קדושין כב האב הייב בכנו למולו וכי ולהשיאו אשה).

רבינו: ווען ער (הערך שי) האט התונה געמאכט א קינד האט מען דאך געדארפט מאכן א נייע מלבוש, א נייע בעקישטע צו די התונה – אינדערהיים איז מען דאך נישט געגאנגען אין געשעפט קויפן, נאר ס'איז געקומען א שניידער און ער האט גענומען די מאס – איז דאך געקומען א שניידער צו איהם אהיים, און ער האט זיך געמוזט אויפשטעלן, און האט איהם געמאסטן, האט ער דאך נישט געקענט לערנען, האט ער זיך אנגערופן "אוי, צער גידול בנים איז דאך אזוי גרויס..."

רבינו כיבדו לברך על היין

ובירכו רבינו: לחיים לחיים, געזונט מיט נחת מיט אריכות ימים ושנים עד מאה ועשרים שנה.

האדמו"ר משומרי אמונים: דער אויבערשטער זאל העלפן מ'זאל אנקומען צו די יארן מיט אסאך נחת און געזונט.

ונפרד רבינו ממנו לשלום: דער אויבערשטער זאל העלפן מ'זאל זיך ווייטער קענען זעהן מתוך שמחת הלב מיט געזונט און מיט אלעם גוטן.

ידוע מזה שפי' הרה"ק הרבי ר' זושא זי"ע (הוא בפרי חיים על אבות פ"ה מ"א) על פי מה ששינו (אבות פ"ד מ"א) העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד, כלומר שנברא מלאך מן המצוה שעשה הוא מליץ עליו. והנה המלאך יש לו גוף ונשמה רוחניות, וגוף המלאך נברא ממעשה המצוה, ונשמת המלאך נברא מכוונת המצוה, וזה שיש לו ואינו רוצה אלא שעושה צדקה מפני הבושת, המעשה הוא טוב ונברא גוף המלאך, אבל אין במלאך הזה חיות של נשמה כי מונטו אינו טוב, אבל כללות ישראל הם שורש אחד, ויש בהם מי שרוצה ואין לו, ויש לו צער גדול מזה שאינו יכול לגמור מחשבתו, והוא בורא במחשבתו הטובה נשמה למלאך זה שברא האדם ההוא בהמעשה אשר עשה, והוא אמרם (קדושין ט) מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, פי' מחשבה טובה שחשב האדם זה לעשות מצוה, הקב"ה מצרפה למעשה שעשה הביח בלי כוונה רצויה, ועל ידי שניהם נשלם המצוה כראוי, ועל כן שניהם נקראים ישראל קדושים, עכ"ד. (ועי' נעם אלימלך פ' מצרע).

7

8

דאיתא בגמ' (ערוchin יג) תנו רבנן, שני שנים ומחצה נחלקו בית שמאי ובית הלל, הללו אומרים נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, והללו אומרים נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא, נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא. וביאר המהרש"א ז"ל בחידושי אגדות (מטת כג) נמנו' וגמרו, היינו שמנו מנין המצוות, ורבו הלאוין שהם ספ' על העשין שהם רמ"ה, ואם כן קרוב האדם להפסד ורחוק משכר, ולכן הסכימו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, עכ"ד. והקשו המפרשים הלא מפי עליון לא תצא הרעות והאיך יתכן שברא את האדם קרוב אל ההפסד ורחוק מן השכר. ומתאמרא מה משמיה הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זלה"ה (הוא בהקדמת הספר נור הטעם) עפ"י מ' דמבורא (קדושין לט) מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, ומחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, אם כן יש בקיום עשה שני פעמים רמ"ה, פע"א על המעשה ופע"א על המחשבה, מה שאין כן בל"ת לא נחשב רק המעשה אם כן שוב נפיש ויותר השכר על ההפסד, עכ"ד.

דברות קודש

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

שנשא במקהלות אלופי אלפי ישראל
בדינער של מוסדות יטב לב בארצינו הק' - יום ג' במדבר תשס"ט לפ"ק

ובו דברי הספד נהי וקינה על ידי נפשו להבחל"ח הגאון האדיר חו"פ כקש"ת

מרן רבי מאיר בראנסדארפער זצלה"ה

רב דק"ק תולדות אברהם יצחק חובר כי דינא רבה בעיה"ק ירושלים ת"ו מנח"ס קנה בושם

ודברי מחאה נגד כת ההולכים בערכאות הציוני בקהילתינו הק' בבני ברק יצ"ו

א) צדיק כתמר יפרח וגו', מה התמר הזה צילה רחוק, א תמר גייט דער שאטן ווייט, אזוי איז א צדיק אויך, איז אין די זעלבע בחינה.

ס'קען זיין אזוי, ס'איז פארהאנען א תלמוד חכם וואס מ'פרעגט אים אן שאלות בדבר הלכה, פון נאענט, אין זיין שכינה וואו ער וואוינט, אין זיין געגנט, אידן האבן א שאלה פרעגט מען א מורה הוראה א ת"ח, ס'איז אבער פארהאנען אמאל א תלמוד חכם, וואס תהלתו מלאה הארץ, ס'איז ושמעו הולך בכל המדינות, אים פרעגט מען שאלות פון די נאענט און פון די ווייט.

ד'י גמרא זאגט (שבת ק"ה ע"ב) חכם שמת הכל כקרוביו. וואס מיינט מען הכל כקרוביו, די קרובים, די וואס זענען נאענט, אוודאי זיי זענען מתאבלים עליו, אבער א חכם מיט א ה"א הידיעה, הכל כקרוביו, אפילו פון דערווייטנס זענען אויך פונקט אזוי ווי אין די נאענט, פונקט ווי זיי וואלטן געווען במקום קרוב, ווייל אלע האבן נהנה געווען מאור תורתו. דאס איז צדיק כתמר יפרח, צדיק כתמר, מה תמר צילה רחוק אזוי אויך איז א צדיק אין די בחינה, ס'איז צילו למרחוק, זיין השפעה גייט זייער ווייט.

דער נפטר ז"ל, הגאון האדיר בעל קנה בושם, רבי מאיר הוה דייק בשמא (יומא פ"ג ע"ב), ער אליינס האט מאיר געווען עיני ישראל באור תורתו, ער איז געווען א תל תלפיות שהכל פונים אליו, פון נאענט און פון ווייט האט מען זיך צו אים געוואנדן מיט שווערע שאלות, פילע פארפלאנטערטע ענינים, און בכלל אלע עניני דמתא פון עיה"ק ירושלים, צי ס'איז נוגע עירובין, צי ס'איז נוגע שחיטה, וואס ס'איז נוגע

מיר שטייען יעצט פאר יו"ט שבועות, ס'איז דא א דין אין שו"ע וועגן מספיד זיין שלשים יום קודם הרגל (המב"ם הל' שביתת יו"ט פ"ו הכ"ד, שוש"ע או"ח סי' תקמ"ז ס"ג, וי"ד סי' שמ"ז ס"א), אז מ'זאל נישט מספיד זיין דרייסיג טאג פאר א יו"ט. ס'איז יעצט קורץ פאר יו"ט שבועות, ס'איז אבער דא אין ייטב פנים (מאמרים ל"ג מדות) איז דא א הספד וואס דער זיידע ז"ל האט געזאגט שלש עשרה מדות, ער האט מספיד געווען דעם כתב סופר ז"ל, צייכנט ער דארט אן א תשובת בית אפרים, וואס הגם ס'איז דא א דין אז מ'טאר נישט מספיד זיין שלשים יום קודם הרגל, אבער ביי א אדם גדול מעג מען מספיד זיין.

דאס איז אויך ביי אונז, מ'קומט דא זאגן מילי הספידי אויף א גרויסע אבידה פון כלל ישראל, בעיר הקודש ירושלים, די פארגאנגענע וואך איז נפטר געווארן הגאון האדיר רבי מאיר בראנסדארפער ז"ל. ער איז געווען א חבר הבי"ד בעיה"ק ירושלים, ער איז געווען חבר הבי"ד מיט'ן ה"א הידועה, ער איז ער געווען דער רוח החיים אין ביד"צ בעיה"ק ירושלים. ס'איז א געוואלדיגער גרויסע אבידה פאר כלל ישראל.

ד'י גמרא זאגט אין מועד קטן (דף כ"ה ע"ב) כי נח נפשיה דרבינא, ווען רבינא איז נסתלק געווארן, פתח עליו האי ספדנא, האט דער מספיד אנגעהויבן זיין הספד, תמרים הניעו ראש על צדיק כתמר, האט ער געזאגט, נשים לילות כימים על משים לילות כימים.

ס'קען זיין פשט וואס ער האט געזאגט "תמרים הניעו ראש על צדיק כתמר", דער מדרש זאגט די וואך פר' במדבר (במב"ר פ"ג סי' א') אויפן פסוק (תהלים צב

ווי א קרבן איז מכפר איז מיתת צדיקים אויך מכפר. ס'שטייט אין מדרש (ב"ר פ"ג ס' ה) ויקרא אלקים לאור יום, אלו מעשיהן של צדיקים, ולחושך קרא לילה, אלו מעשיהן של רשעים. די מעשיהם של רשעים איז די פינסטערניש. איז ווען מיתת צדיקים איז מכפר מאכט דאס פון נאכט טאג, די פינסטערנישט ממעשיהן של רשעים ווערט אור אלו מעשיהן של צדיקים. דאס איז "נשים לילות כימים", דורך מיתת צדיקים וואס איז מכפר ווערט לילות כימים, על משים לילות כימים, דורכדעם וואס ס'איז נסתלק געווארן א צדיק א ת"ח עצום וואס האט משים געווען לילות כימים. און ווי מ'האט פריער דערמאנט, איז דער גאון רבי מאיר ז"ל געווען לא נתן שינה לעיניו, ער האט משים געווען לילות כימים, איז צו האפן אז מיתת צדיקים איז מכפר בעדינו ובעד כל ישראל.

דער גרויסער נפטר רבי מאיר ז"ל האט שומר געווען אויף גחלת ישראל שלא תכבה, ער איז געשטאנען על המשמר משמרת הקודש וואס איז נוגע צניעות, צי וואס איז נוגע קדושה, ידיו רב לו במלחמת ה' קעגן משנאי ה', מיט די ריכטיגע ריינע השקפה ברורה. ס'איז אן אבידה גדולה שאין לה תמורה.

ציון במר תבכה וירושלים תתן קולה, קול נהי נשמע מציון איך שודדנו (ירמ' ט יח), מ'איז בארויבט געווארן, אזוי פלוצלונג האט מען בארויבט כלל ישראל, קול נהי נשמע מציון, ס'קומט א קול פון קלאג פון ציון, פון ארצינו הקדושה, קול נהי נשמע מציון פון די שערים המצויינים בהלכה, איך שודדנו, וויאזוי מיר זענען ליידער בארויבט געווארן. ווער וועט אונז מאיר זיין די עינים אין די שווערע שאלות העומדת על הפרק פאר א יחיד אדער פאר א ציבור! ציון במר תבכה, ציון, די שערים המצויינים בהלכה, במר תבכה וויינט ביטערלך. תורה תורה חגרי שק פאר די גרויסע אבידה, די אבידה וואס די תורה הקדושה איז מתאבל, די תורה הקדושה איז באבילות אויף דעם גרויסן בראך אין עולם התורה.

"ירושלים תתן קולה", דער מדרש זאגט (ב"ר פנ"ו ס' י) אז שם בן נח האט גערופן די שטאט שלם, ווי ס'שטייט (בראשית יד יח) ומלכי צדק מלך שלם, אברהם אבינו האט דאס גערופן יראה, ויקרא אברהם

מקואות, גיטין, מילה, און אלע ענינים, פארשידענע שאלות בכל מקצועות התורה, אלעס איז אנגעקומען צו אים.

זיין הוראה איז געווען בקדושה, אין א בחינה פון יראת חטאו קודמת לחכמתו (אבות פ"ג מ"ט), זייער אן ערליכער אפגעהיטענער איד, גאר א גרויסער צדיק אין די אייגענע דרכים, אין די אייגענע מעשים. דאס איז געווען בקירוב מקום אין עיה"ק ירושלים, אבער ביי אים איז מקוים געווארן דער "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים" (ישעי' ב"ג), מ'האט זיך געוואנדן צו אים פון אלע עקן וועלט, וואו ס'וואוינען ערליכע אידן און ס'איז געווען א שווערע שאלה, צי דאהי, צי אין אייראפע, וואו אידן וואוינען, האט מען זיך געוואנדן צו אים, "כל יומא שמעתתיה בפומין בבי מדרשא" (מו"ק כ"ה ע"א), אלע תלמידי חכמים זאגן נאך הלכות משמו, "רבי מאיר האט אזוי גע'פסק'נט", "רבי מאיר איז דא מקיל", "רבי מאיר איז דא מחמיר", מ'זאגט נאך זיינע הלכות ביי אלע מורי הוראות און אלע תלמידי חכמים, אלעס רעכנט זיך בדעת תורתו. און מ'רעדט דא פון אלע קרייזן, פון אלע שיכטן, נישט קיין נפקא מינה צו חסידים, אשכנזים, ליטווישע, ספרדים, אלעס האט אנגענומען זיין הוראה, זיין פסק הלכה, מיט א דרך ארץ.

ער האט מעמיד געווען אסאך תלמידים הגונים וישרים, מורי הוראה, תלמידי חכמים מופלגים וואס זענען געזיצן בביתו, אין זיין בית הוראה, צו הערן לקח מפיו, צו זען דעם דבר ה' זו הלכה, וויאזוי מ'פסק'ט א שאלה, מ'קען זאגן אז אסאך אסאך יארן האט שוין אין ירושלים עיה"ק נישט געהאט אזא גרויסע אבידה.

פון די יונגע יארן איז ער געזיצן על התורה ועל העבודה, מיט א געוואלדיגע התמדה, ער האט משים געווען לילות כימים כפשוטו, ווי די גמרא זאגט (מו"ק כ"ה ע"ב) "נשים לילות כימים על משים לילות כימים", דער נפטר איז געווען א "משים לילות כימים", טאג און נאכט מממש, יום ולילה לא ישבותו, איז ער געזיצן גרייט צו ענטפערן שאלות פאר אידן בדבר הלכה, בייטאג און ביינאכט, געשריבן תשובות וואו ער האט מברר געווען שווערע הלכות.

די גמרא זאגט אין מס' מועד קטן (כ"ה ע"א) "מה קרבנות מכפירין אף מיתת צדיקים מכפרת", פונקט

שם המקום ה' יראה (שם כב ז'), האט דער רבובש"ע געזאגט, זאל איך דאס רופן 'שלם' וועט אברהם האבן אן הקפדה, זאל איך דאס רופן 'יראה' וועט שם בן נח האבן אן הקפדה, "אלא הריני קורא אותו ירושלים כמו שקראו שניהם, יראה שלם, ירושלים", האט השי"ת צוזאמגענומען ביידע נעמען, יראה מיט שלם, און פון דעם איז געווארן דער נאמען "ירושלים".

דער טאטע ז"ל האט אמאל געזאגט (ברך משה פר ל'), וועגן דעם האט דער אויבערשטער מקדים געווען יראה פאר שלם, לכאורה אברהם אבינו איז דאך געווען שפעטער פון שם בן נח, וואלט דאס ווען געדארפט הייסן שלם-יראה, נאר ווייל שלם דאס איז א רמז אויף די תורה, און יראה ווייזט אויף יראת שמים, כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת (אבות פ"ג מ"ט), מוז קודם זיין יראה און נאכדעם תורה, דערפאר הייסט דאס "ירושלים".

"ירושלים תתן קולה", ירושלים וויינט, די יראת השם וואס איז קודמת לחכמתו, די יראה און די חכמה, אלע ביידע איז תתן קולה, דאס וויינט. "מי יחמול עליך ירושלים!" מי יעלה בהר ה' אפצוהיטן דעם משמרת הקודש, ומי יקום במקום קדשו אין די מלחמת ה', קעגן די רשעים וואס האבן מעמיד געווען א צלם בהיכל ה'.

ווען דוד המלך האט מספיד געווען אבנר בן נר האט ער געזאגט (שמואל ב ג לח) הלוא תדעו כי שר וגדול נפל היום הזה בישראל, ער האט געזאגט שר וגדול, א שר צבא במלחמת ה' איז נפל היום בישראל, ער איז צוגענומען געווארן, דאס האט כלל ישראל פארלוירן, און דערפאר איז קול נהי נשמע מציון איך שודדנו.

די גמרא זאגט אין מס' מועד קטן (כ"ה ע"ב) אז דער מספיד האט מספיד געווען רבי יוחנן האט דער מספיד געזאגט, "קשה היום לישראל, דער היינטיגער טאג איז קשה, כיום בא השמש בצהריים, אזויווי די זון איז אונטערגעגאנגען בצהריים. וואס מיינט דאס כיום בא השמש בצהריים, דאס מיינט א פלוצים'דיגע זאך, וואס קיינער האט זיך נישט געראכטן אויף דעם, דאס איז קול נהי נשמע מציון איך שודדנו, אזוי פלוצלינג בפתע פתאום.

דער פסוק זאגט (איכה ב יז) "כי גדול כים שברך", דער בראך פון כלל ישראל איז אזוי גרויס ווי די

בראך פונעם ים, ביים געפינען מיר בשעת מעשה בראשית, דער אויבערשטער האט באשאפן די וואסערן, שטייט אין פסוק (בראשית א ז) ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע, דער רבובש"ע האט אפגעטיילט די מים התחתונים פון די מים העליונים, און די מים התחתונים האבן געוויינט, ס'איז געקומען אזוי פלוצלינג פאר די מים, אזוי פלוצלינג כהרף עין האט מען גענומען די וואסערן און מ'האט דאס אפגעטיילט, איין חלק וואסער איז געווארן מים עליונים, און די אנדערע וואסערן זענען געבליבן מים התחתונים, די מים התחתונים האבן זיך פלוצלינג דערזען מיט א גרויסן בראך, זיי זענען נטרחק געווארן פון השי"ת. דאס איז "גדול כים שברנו", אונזער בראך איז אזוי ווי די בראך פונעם ים, אזא פלוצלינג'דיגע זאך, כלל ישראל האט ניטאמאל געהאט צייט מתפלל צו זיין און אויסצובעטן דעם צדיק, מען האט אים אזוי פלוצלינג צוגענומען און אוועקגעכאפט.

דער בראך איז נאך זייער פריש, און ס'איז נאך זייער ווייטאגלעך, ס'איז זייער ווייטאגלעך פאר די גאנצע וועלט, ס'איז אבער זייער ווייטאגלעך פאר אונזער קהלה, ער האט געהאט א ספעציעלע גאנענטשאפט צו אונז, ס'פילט זיך ממש אן אבל יחיד און א אבל פאר'ן ציבור וואס גאנץ כלל ישראל איז נתייתם געווארן. ס'פילט זיך א יתמות, א חשכות אויף די וועלט, הוי, מי יתן לנו תמורתו.

וועלן מיר מסיים זיין אין דברי נחמה, וואס מ'זאגט אין די תפלות תשעה באב, "נחם ה' את אבילי ציון", די אלע וואס זענען מתאבל אין די שערים המצונים בהלכה, "ואת אבילי ירושלים", און די וואס זענען מתאבל אויפ'ן ירושלים, אויף די בחינה פון יראה-שלם, די יראת שמים, די צדקות פון דעם צדיק, און די תורה פון דעם צדיק. דער אויבערשטער זאל מנחם זיין זיינע חשוב'ע קינדער, חשוב'ע רבנים תלמידי חכמים לאורך ימים ושנים, און די גאנצע משפחה, און גאנץ כלל ישראל וואס איז מתאבל. דער אויבערשטער זאל העלפן אז מיר זאלן שוין זוכה זיין צו דעם (ישעי' סה ח) בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, בביאת הגואל אמן.

איך ווייס, ידעתי גם ידעתי, אז מ'קען מטהר זיין את השרץ בק"ץ טעמים, אבער וויסן זאל מען, די וועלכע גייען צו די בחירות הטמאות, זיי האבן אויך תירוצים, פונדעסטוועגן דאך איז קלאר אז אלעס איז בטל ומבוטל!

די מדינה איז אסור, די מדינה איז טריפה! בחירות איז אסור, בחירות איז טריפה! און דער ציוניסטישער געריכט איז אסור, דער ציוניסטישער געריכט איז טריפה! וואס מ'זאל נאר נישט זאגן, און וויאזוי מ'זאל נאר נישט דרייען!

עכ"פ ס'איז ליידער דא אזעלכע מהרסיים, מ'דארף שטערקערע כוחות אז מ'זאל קענען אנגיין ווייטער, מיט'ן אויבערשטן הילף וועלן זיי נישט האבן קיין שליטה, אבער ס'פארשטייט יעדער אז די הוצאות ווערן גתרבה, וועגן דעם וויל איך בעטן יעדן איינציגן, כל אחד ואחד מאנשי שלומינו בלי יוצא מן הכלל, מאיז מחויב צו טוהן כל מצדקי, און יעדע פעולה מציל צו זיין די מוסדות בגוף בנפש ובממוץ. יעדער דארף געבן כפי נדבת לבו כפי יכולתו, און זיך אפילו אנשטרענגען, און ווער ס'קען נישט אליינס געבן, אבער אן עסקן קען ער זיין, ער קען שאפן געלט, ער קען בעטן ביי א צווייטן, ביי א קרוב, ביי א ידיד, פאר די הייליגע מוסדות. דער חוב ליגט אויף יעדן איינעם מ'זאל אליינס געבן און זיין א עושה ומעשה, צו מזכה זיין אנדערע אידן.

ווער עס וויל זיין מקושר צום פעטער ז"ל נמב"ג און מיטן טאטען ז"ל, איז די עצה צו דעם, דורך מהזיק זיין מוסדות יטב לב אין ארה"ק.

דער אויבערשטער זאל העלפן, און דער אויבערשטער וועט העלפן, לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים, מיר וועלן אלע זוכה זיין מגביר צו זיין דעם כח התורה והקדושה בארה"ק, אין דעם זכות וועלן מיר זוכה זיין צו אלע ברכות, די ברכה פון שים שלם טובה וברכה היים הן והסד ורהמים פאר אלע תומכים ומחזיקים. מיר וועלן אלע זוכה זיין - עס קומט דאך איצט דער יום טוב שבועות - מקבל צו זיין די תורה באנפין נהירין, און מיר וועלן אלע זוכה זיין קעגן צו גיין דעם גואל צדק בב"א.

...מ'האט גערופן די מסיבה נאך מיט א צייט צוריק פאר מ'האמיר געוואוסט פון דעם ביטערן בראך, די ביטערע אבידה. מ'איז זיך צוואנגעקומען דא לטובת החזקת מוסדות יטב לב בארצינו הק'. די מוסדות וואס דער פעטער ז"ל האט מייסד געווען אין ארץ ישראל באלד נאך די מלחמה. עס איז ביי אים געווען הניב ביותר. עס איז ביי אים געווען די ערשטע צדקה. און ער האט דאס געזאגט, אז זיינע מוסדות דארף זיין די ערשטע צדקה, און דאס פאדערן מיר פונעם גאנצען ציבור, אז מען זאל וויסן. אלע שירים זענען קודש, שיר השירים איז קודש קדשים. אלע צדקות איז הייליג, מוסדות יטב לב, דארף מען וויסן איז קודש קדשים. און אזוי איז דאס אויך געווען אלע יארן ביים טאטן ז"ל.

עס איז גאנץ פארשטענדליך. אלע תפלות וואס גייען ארום אין הימל, גייט עס דורך ארץ ישראל. והתפללו אל דרך ארצם. אז מען וויל די תפלות פון א איד זאל נתקבל ווערן, דארף מען האבן א קשר צו ארץ ישראל. די תפלות גייען דורך ארץ ישראל, מוז מען זיין מקושר מיט ארץ ישראל, און דאס קען מען נישט זיין נאר דורך החזקה פון מוסדות יטב לב.

ס'מוז ארויסגעברענגט ווערן דער ווייטאג, ס'איז זייער ווייטאג'לעך, אבער לעצטנס זענען אויפגעשטאנען א כת מהרס צו זיין מיט א געוואלדיגן רשעות די מוסדות הקדושים פונעם פעטער ז"ע אין בני ברק. אלע אופנים ווערט אויסגענוצט, עד כדי כך, מ'האט זיך נישט געשעמט און מ'איז אריינגעגאנגען אין ציוניסטישן בג"ץ! דער ציונות'סטישע קארט!

ס'איז נישטא א חירוף וגידוף קעגן די תורה הקדושה, מער חירוף וגידוף ווי דאס! דאס איז עוקר דעם גאנצן "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"! דאס איז עוקר אלעס וואס שטייט אין ספר הקדוש ויואל משה, מרישא ועד גמירא! און אלעס בלויז פאר תאות השררה און חמדת ממוץ!

סעודת רעוא דרעווין פרשת בהר בחוקותי שנת תשס"ט לפ"ק

כי מאחר שהעצה של לימוד התורה הוא דבר המתקיים תמיד, על כן למדים ממנו בני אדם, כי רואים שהוא עומד על מעמדו תמיד, מה שאין כן העצה של הזכרת יום המיתה מועלת רק לעצמו לפי שעה.

והנה מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (פ' ויגש עמוד תפ"ה) הביא בשם המפרשים (אגרא דכלה פ' תולדות) לפרש מה שאמר יצחק אבינו הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי, שלמרות הפלגת זקנותו לא הוצרך לידע ולזכור יום מיתתו בשום פעם, כי אם ידע לנצחו ליציה"ר בסגולת התורה וקריאת שמע ולעבוד השי"ת מתוך שמחה, עכ"ד. ולפי דרכו יל"פ עוד, דהנה זקן זה שקנה חכמה, וזה שאמר הנה נא זקנתי, שישב ועסק בתורה, ועל ידי זה לא ידעתי יום מותי, לא הצטרך להשתמש בהעצה של הזכרת יום המיתה, כי העצה של לימוד התורה הוא המובחרת והמועלת. (ועיין בדברינו ויחי תשמ"ה)

אכן א"ז זללה"ה בקדושת יום טוב (פ' חיי שרה) ומרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (פ' שלח עמוד שעה) שניהם מתנבאים בסגנון אחד לבאר דהעצה של לימוד התורה הוא המובחרת ביותר, על פי מאמר א"ז מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע על דברי הגמרא (שבת ע"ה) שוחט משום מאי חייב, משום צובע, וכתבו התוס' (ד"ה שוחט) אשוחט דעלמא קאי והכוונה כי שוחט דעלמא רומז על מלאך המות שהוא היצר הרע, ואמרו חז"ל (סוכה נ"ב) דלעתיד לבא ישחוט אותו השי"ת, ועל זה הקשה משום מאי חייב, והלא הוא עושה רצון קונו ובשביל כך נברא להסית בני אדם לעבירה, ועל האדם להתגבר עליו ולא לשמוע אליו. ומשני משום צובע, היינו שהוא צובע את העבירה למצוה ומראה פנים לבני אדם כאילו עושים מצוות, ובשביל זה לא נברא ועל כן חייב, עכדה"ק. ועל דבר זה יש יתרון ומעלה למי שמנצח את היצר בדרך התורה, כי בדרך הב' היינו יום המיתה לא יוכל לנצחו, רק אם ירצה לעשות איזה דבר עבירה, יוכל להכניע לבו בהזכירו יום מותו

אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם, איתא במדרש רבה (פ"ה ס"א) הה"ד (תהלים קיט נט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, אמר דוד רבנו של עולם בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, והיו רגלי מוליכות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, והקושיא מפורסמת האיך יתכן שהיה דוד המלך עליו השלום מבקש לילך בכל יום ויום למקומות שונים אשר לא לה' המה.

ויתבאר בהקדם מה שאמרו חז"ל (ברכות ה.) לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה, נצחו מוטב ואם לאו יקרא קריאת שמע, נצחו מוטב ואם לאו יזכיר לו יום המיתה. והקושיא מפורסמת דאם יום המיתה הוא הבחינה המעילה למה לא יזכיר לו מיד יום המיתה. וביאר ההפלאה בפנים יפות (פ' נצבים) כי המעלה הטובה לאדם הוא שידבק בתורת חיים, כי בראתי יצה"ר בראתי תורה תבלין, ואם ישבר כח יצרו הרע על ידי עסק התורה, אזי בכל יום ויום נתוסף בו חכמה ודעת ביתר שאת, וכח היצר הולך ומתמעט כאמרם (קידושין ל:) אם אבן הוא נמוח, ולא יצטרך להלחם עמו בכל עת, אבל אם יתעצב ביום המיתה אינו תועלת אלא לפי שעה, כי בכל פעם מתגבר עליו יצרו מחדש. וזה שאמר משה רבינו הנה נתתי לפניך שני דרכים לבטל את היצה"ר, את החיים ואת הטוב היא התורה עץ חיים, ואת המו"ת ואת הרע היינו הזכרת יום המיתה, ולזה אמר ובחרת בחיים שתכין לך הדרך להנצל מהיצה"ר על ידי התורה, למען תחיה אתה וזרעך היינו שיהיה דבר המתקיים תמיד, ועוד יעמוד צדקתו לבני בניו, אבל הזכרת יום המיתה אינה עצה אלא לפי שעה ויצרו מתגבר עליו בכל יום, עכ"ד. (ועיין בקדושת יו"ט פ' תרומה). ויש להוסיף עוד במעלת העצה של לימוד התורה, כי העוסק בתורה מלבד שהוא זוכה להנחילו לבניו ולדורותיו אחריו, עוד מעלה יש בו שיכול הוא להוכיח ולהדריך את אחרים,

ומהו עבירה, ועל ידי זה יהיה נכון לבו בטוח בה שהוא מקיים מצוות ומעש"ט, ולא יוכל היצה"ר להטעותו על עבירה שהוא מצוה.

ופירשתי מאמר המשנה (אבות פ"ה מ"ז) שבעה דברים בחכם וכו' ואומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון, על פי דברי כ"ק מרן אאמו"ר זללה"ה בברך משה (פ' חקת עמוד קפג) לפרש הכתוב (קהלת ב יד) החכם עיניו בראשו והכסיל בחושך הולך, כי החכם העוסק בתורה, עיניו בראש"ו, פ"י שהוא בוחר בעצה הראשונה לנצח את היצר הרע על ידי עסק התורה, והכסיל שאינו עוסק בתורה, בחושך הולך, שצריך לנצח היצר על ידי יום המיתה הרמוז בחושך, כמו שדרשו במדרש (תנחומא וישב ס"ד) וחושך על פני תהום (בראשית א ב), זה מלאך המות המחשיך פניהם של בריות, עכ"ד. וזה שאמר התנא דהחכם אומר על ראשון, דהוא התורה הקדושה שנקראה ראשון, כמו שדרשו חז"ל בראשית ברא אלקים בשביל תורה שנקראה ראשית, על זה אומר שהוא ראשון, ר"ל ראשון במעלה לנצח באופן זה את היצה"ר על ידי שיעסוק בתורה, ועל אחרון היינו הזכרת יום המיתה שהוא יום האחרון, על זה אומר אחרון, ר"ל שזה עצה האחרונה לנצח את היצה"ר, והעצה המובחרת הוא על ידי לימוד התורה שהוא הראשון במעלה דאז אינו צריך להזכיר יום המיתה, וכמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ג מ"ה) כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, דהיינו מי שמקבל עליו עול תורה לנצח בזה כח היצר, מעבירין ממנו עול מלכות, היינו קבלת עול מלכות שמים, ועול דר"ך אר"ץ, רומז על המיתה ע"ד (מלכים א ב ב) אנכי הולך בדרך כל הארץ, שאינו צריך עוד לשני עצות הללו, כי העצה של לימוד התורה מועיל באופן היותר מועיל לשבר כח היצר.

ולזה סיים הכתוב בסוף הפרשה ואשבור מוטות עולכ"ם ואולך אתכם קוממיות, והוא המשך עם תחלת הפרשה, אם בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה, ויהיה העצה של לימוד

שיגיע אליו היראה ופחד שהוא עתיד ליתן דק וחשבון, אבל בעת שהיצר סוכן ומסית לאדם לעשות דבר עבירה והולך בערמות ותחבולות שונות עד שמתדמה בעיני אדם כאילו עבירה זו למצוה יחשב, על זה לא יועילנו הזכרת יום המיתה ואדרבה כאמור, אכן אם יעסוק בתורה ימלט ממנו גם מתחבולות כאלו, כי זאת התורה מורה לנו את הדרך אשר נלך ואת המעשה אשר נעשה, שנדע היטב איזהו היא מצוה והיפוכו, וגם שהתורה בעצמותה מרגשת עצת היצר ומשמרתו שלא יבוא לידי מכשול, עכ"ד.

ובזה יתבאר הכתוב אם בחקותי תלכו, היינו אם תלכו בדרך זה של עסק התורה לנצח היצה"ר על ידי עמל התורה, אזי בטח ואת מצוותי תשמרו, שתוכלו לקיים מצוות ה' לבלתי הטעות על העבירה שהוא מצוה, כי עסק התורה הרי הוא מאיר עיני ישראל להבחין בין מצוה לעבירה, וממשיך ואומר ועץ השדה יתן פריו, כי האדם עץ השדה, ועל ידי שיעסוק בתורה ובכח זה ינצח היצה"ר, ועץ השדה יתן פריו, שיוכל להנחיל דרך זה לבניו ולדורותיו אחריו והוא דבר המתקיים לעד. ואומר והשבתי חיה רעה מן הארץ, הוא היצר הרע המעכב את האדם מקיום המצוות שיוכל לנצחו, וחר"ב לא תעבור בארצכם, שלא יצטרכו לנצחו בהזכרת יום המיתה, מאחר שיהיה כח התורה.

ולזה דרש המדרש הה"ד חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, אמר דוד בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני אני הולך ולבית דירה פלונית אני הולך, היינו שמידי יום ביומו חשב לילך למקום פלוני ולבית דירה פלונית כדי לעסוק באיזה ענין, אך התבונן בנפשו איני יודע לאיזה דרך מוליכין אותי, ובמה יודע איפוא אם דרך הלזו הוא מצוה או עבירה, דהלא אפשר שהיצה"ר מטעה אותו על עבירה לומר שהוא מצוה, ולזה אמר ורגלי מוליכות אותי לביהמ"ד, לקיים מה שנאמר אם בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה, ועל ידי שיעסוק בתורה יאירו עיניו לדעת ולהבחין מהו מצוה

עמו, עם כל זה לכל הפחות ילך לביהמ"ד כדי שישב במקום תורה, ומדריגה השניה הוא מה שכתב רש"י ל שתהיו עמלים בתורה, אבל בראש בראשונה יראה האדם שיהיה חלקו מיושבי בית המדרש. וכמ"ש בספח"ק מאמרם ז"ל (קדושין ל) **אם פגע מנוול זה משכחו לביהמ"ד, דמהו הענין למשוך היצה"ר בביהמ"ד, אלא דיותר טוב להיות עם היצה"ר בביהמ"ד מלהיות עם היצה"ר בשוק, כי בשוק הוא מסוכן ביותר, ולזה יעצו לנו הז"ל משכחו לביהמ"ד, וכאשר יהיה בביהמ"ד ויהיה בהברותא טובה ויראה איך שבני ישראל עוסקים בתורה ובתפלה, ילמוד גם הוא לעשות כמותם.**

והשי"ת יעזור שנזכה להיות דבוק בתורה ומצות, ויהיה לנו הזכיה לקיים אם בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה, ואחז"ל (אבות ה כב) לפום צערא אגרא, כי באמת שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, והשכר על לימוד התורה שמור הוא לעולם הבא, ומה שיעד לנו התורה שכר מצוה אם בחקותי תלכו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם וגו', זה נאמר על היגיעה בלבד, שעל זה אוכלין פירותיהן בעולם הזה. יעזור השי"ת שנזכה להתייגע על התורה הקדושה, והוא ההכנה הראויה לחג השבועות זמן מתן תורתנו הבא לקראתינו לשלום, וכמשאז"ל (ברכות מ) בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם, מדת בשר ודם כלי ריקן מחזיק מלא אינו מחזיק, אבל הקב"ה אינו כן, מלא מחזיק ריקן אינו מחזיק, שנאמר ויאמר אם שמוע תשמע, אם שמוע תשמע ואם לאו לא תשמע, דבר אחר אם שמוע בישן תשמע בחדש. ובכן אם רוצים לקבל התורה מחדש בחג השבועות, עלינו לעשות הכנה דרבה על ידי לימוד התורה, ואז נזכה לקבל התורה בשמחה, והשי"ת יעזור שיהיה לנו הזכיה לעסוק בתורה בשמחה, ואם בחקותי תלכו וגו' ועץ השדה יתן פריו, שנזכה לדורות ישרים ומאירים, ונזכה לגדל דורות נאמנים לה' ולתורתו הק', ונזכה להתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו בב"א.

התורה לנצח היצה"ר, אז יזכו לבחינה זו של ואשבור מוטות עולכ"ם, היינו עול מלכות ועול דרך ארץ, כי כל המקבל עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, כי העצה המובחרת ביותר הוא לימוד התורה שעל ידי זה יכולים להכניע ולשבר כח היצה"ר והמאור שבה מחזירו למוטב, וכן הוא מועלת לו ולזרעו אחריו.

ומזה יתעורר האדם על גודל החיוב של קביעת עתים לתורה, בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני אני הולך ולבית דירה פלונית, היצה"ר מוצא אמתלאות שונות בכל יום ויום שצריכים לילך למקום פלוני ולבית דירה פלונית בכדי להפריע השיעור הקבוע ללימוד התורה, שערי תירוצים לא ננעלו, ותמיד ישנם מניעות ועיכובים, אבל צריכים להתחזק ורגלי מוליכות אותי לביהמ"ד, ואף שעולה בקישוי עם הרבה מניעות, יקיים הכתוב אם בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה, לבא בביהמ"ד ביגיעה ועמל כדי לעסוק בתורה.

ובאמת גדול מאד גם עצם ההליכה לביהמ"ד להמצא במקום תורה, כי הרבה חברותא עושה, ואם יושבים בחברותא של לומדי תורה אף אם הוא עצמו רחוק ממדריגה זו, מכל מקום הרי זה משפיע עליו לטובה שידבק בו מאויר הביהמ"ד. ולכוונה זו אמרו חז"ל (אבות פ"ה מ"ד) ארבע מדות בהולכי לבית המדרש, ומני בהדיהו הולך ואינו עושה, שכר הליכה בידו. והקשו כל המפרשים דאם הולך ואינו עושה מה טובה יש לו בזה שהולך. אך לפי דרכינו שפיר מני בהדיהו ההליכה לד' אמות של הלכה אף שאינו עושה כלום, כי עצם הכניסה בביהמ"ד שהוא מלא קדושה יפעל עליו שיתדבק בו אפס מה מקדושת המקום.

וזה שהורה לנו הכתוב אם בחקותי תלכו, כי מדריגה הראשונה הוא עצם ההליכה לביהמ"ד, ולזה דרשו במדרש מה שאמר דוד ורגלי מוליכות אותי לביהמ"ד, בכל אופן שהוא, ואף אם מדמה בדעתו שהוא אינו מסוגל לעסוק בתורה מחמת עייפות או טירדות אשר ראשו בל

קרבן עומר ופסחאית "ברך משה" רהסידרי סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעועבי"א

קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעתו"מ

"נפש יהיה"

ע"ש הרבנית הדיקת
מרת ה'י' מייזליש ע"ה
בת מרן רבינו משה ז"ע
נלב"ע ה' שבט תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי מנחם משה"

ע"ש
ר' מנחם משה גאנץ
ז"ל
ב"ר דוב ז"ל
נלב"ע י"ג מנחם אב תשנ"ב
☆☆☆

"תהלה לרוד"

ע"ש ר' משה רוד
טעלער ז"ל
ב"ר יחזקאל משה ז"ל
נלב"ע י"א תשרי תשמ"ה
☆☆☆

"אב"ן ישראל"

ע"ש ר' אברהם נתן
בערנאט ז"ל
ב"ר ישראל ז"ל
נלב"ע ט"ז חשן תשל"ז
☆☆☆

"ציון לנפש יהיה"

ע"ש ר' בן ציון בנעט
ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
נלב"ע ט" שבט תשנ"ג
זוגתו מרת ה'יה' ע"ה
ב"ר יהושע ז"ל
נלב"ע י"א סיון תשנ"ה
☆☆☆

"חסדי בא"ר"

ע"ש ר' אלכסנדר
בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
נלב"ע כ"ג ניסן תשנ"ז
זוגתו מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל שמעון
נלב"ע ה' סבת תשנ"א
☆☆☆

"משא"ת חיים"

ע"ש ר' חיים גרין ז"ל
ב"ר מרדכי מנחם ז"ל
נלב"ע כ"א אדר א' תשמ"ח
זוגתו מרת אלטע
שוינדל ע"ה
ב"ר משה אליהו ז"ל
נלב"ע י"ב ניסן תשמ"ט

"ברכת מזל טוב"

הגנו משגרים ברכת מוד"ט חמה ולבבית לאנ"ש החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרה"ח ר' אהרן דוד גרין שליט"א

לאידוסי בנו הבה"ח שמעון ני"צ תלמיד ישיבתנו

הרי"ד פנחס ארי' ראזנבערג הי"ד

ולחונתו הרה"ח ר' עזרא בנעט שליט"א

ולוקינו הרה"ח ר' משה טובי' פעדערזוייס שליט"א

ולחוני הרה"ח ר' יצחק בנעט שליט"א

להולדת בנו, נכדם - השלום זכר בבית מדרשינו בשיכון

הרי"ד הלל כהן הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' אברהם מרדכי כהן שליט"א

ולחונתו הרה"ח ר' משה נפתלי האבערפעלד שליט"א

ולוקינו הרה"ח ר' אלי' כהן שליט"א

להולדת בנו, נכדם - השלום זכר בבית מדרשינו בשיכון

הרי"ד מרדכי יאקאב הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' חיים אליעזר יאקאב שליט"א

להולדת בנו, נכדם - השלום זכר בביהמ"ד קרעטשניף

"חסדי שלמה זלמן"

ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
בן ר' מרדכי וורצבערגער ז"ל
נלב"ע ח' כסלו תשמ"ב
☆☆☆

"חסדי ישראל יעקב"

ע"ש ר'
ישראל יעקב איזנבערגער ז"ל
נלב"ע ט"ו אדר תשנ"ז
ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
מענדל ז"ל ג' כ"ז סיון תשנ"ה
ואמו מרת דינה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
נלב"ע כ"ט תמוז תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי שמואל חנה"

ע"ש
ר' שמואל זאב קעווי ז"ל
ב"ר יעקב דוב ז"ל
נלב"ע ג' תשרי תשנ"ה
זוגתו מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה ז"ל
נלב"ע י"ב חשן תשס"ו
☆☆☆

"אנשי הוי"ס"

ע"ש
ר' אינגדור פרדמאן ז"ל
ב"ר נחמי ז"ל
נלב"ע ז' שבט תשנ"ג
זוגתו מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פרענקל מב"ח ז"ל
נלב"ע ב' אלול תשמ"ג
☆☆☆

"צבי"א מרו"ם"

ע"ש ר'
צבי אלימלך געלמאן ז"ל
ב"ר אברהם ז"ל
נלב"ע ד' אלול תשנ"ט
זוגתו מרת בריינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
נלב"ע כ"ה תמוז תשנ"ט
☆☆☆

"אפריון נמטו" לר'

שמעון

ע"ש ר' שמעון דאקאף ז"ל
בן ר' שניאור זלמן ז"ל
נלב"ע ז' מנחם אב תשנ"ח
☆☆☆

"זכרון חיים צבי"

ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
ב"ר חוקי' איתמר טובי ז"ל
נלב"ע י"ג כסלו תשנ"ה
☆☆☆

"ממכון שבתו

השגיה"